

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

ὦ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν (Α΄ Τιμ. ς΄ 20-21)

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ • ΜΑΪΟΣ – ΙΟΥΝΙΟΣ 2007 • ΤΕΥΧΟΣ 54

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καλύτερο δροσιστικό ή αναπαυμένη συνείδηση!	σελ. 1
Ἀνησυχία γιὰ τὴν ἔνωσι ὀρθοδόξων-ρωμαιοκαθολικῶν	σελ. 2
Ὁ Παπισμὸς εἶναι αἵρεση!	σελ. 8
Ὁμιλία τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Μπόζε κ. Enzo Bianchi	σελ. 12
Ἀναίρεσις τῶν θέσεων τοῦ κ. Ἰωάννου Παλαιτσάκη	σελ. 14
Πτυχία ἐπιστήμης χωρὶς τὴν ἐπιστήμη	σελ. 18
Βιβλιοπαρουσίαση	σελ. 19
Εἰδήσεις καὶ σχόλια	σελ. 21

ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΔΡΟΣΙΣΤΙΚΟ Η ΑΝΑΠΑΥΜΕΝΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ!

Ἔχουμε τὴ σκέψη νὰ ἐπαναλάβουμε τὴν ἰδέα τοῦ περυσينوῦ καλοκαιρινοῦ τεύχους, ὅπου ἀντὶ γιὰ σημεῖωμα τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς παραθέσαμε ἓνα δροσιστικό κείμενο τοῦ κυρ-Φώτη Κόντογλου γιὰ τὸ καλοκαίρι. Κάτι ἀνάλογο θὰ κάναμε καὶ πάλι, ἂν δὲν ἄλλαζε τὴ γνώμη μας ἢ ὕλη τοῦ τεύχους αὐτοῦ, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀρκούντως σοβαρὴ καὶ θεολογική.

Τί νὰ κάνουμε; Τὰ γεγονότα τρέχουν καὶ ἡ ἐπικαιρότητα χρειάζεται σχολιασμό καὶ παρεμβάσεις. Ἄλλωστε, τὸ καλύτερο δροσιστικό εἶναι ἡ ἀναπαυμένη συνείδηση, ὅτι κάνουμε αὐτὸ πού πρέπει.

Ἐξ ἄλλου, ἡ *Παρακαταθήκη*, ὅπως τὸ ἔχου-

με πεῖ καὶ ἄλλες φορές, ἐπιθυμεῖ νὰ παίξει τὸ ρόλο ἑνὸς πνευματικοῦ ξυπνητηριοῦ.

Ἔτσι λοιπὸν τὸ πνευματικὸ στίγμα τοῦ τεύχους αὐτοῦ καθορίζεται ἀπὸ δύο κυρίως ἄρθρα. Στὸ ἓνα ὁ σεβαστὸς Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους π. Γεώργιος ἐκφράζει τεκμηριωμένα τὴ δικαιολογημένη ἀνησυχία του «γιὰ τὴν προετοιμαζομένη ἀπὸ τὸ Βατικανὸ ἔνωσι Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν», ἐνῶ στὸ δεύτερο ὁ π. Ἀναστάσιος Γκοτσόπουλος ἀπὸ τὴν Πάτρα, ἀφήνει τοὺς Ἀγίους καὶ τίς Συνόδους νὰ μιλήσουν, γιὰ νὰ μᾶς ποῦν ὁμοφώνως ὅτι «Ὁ Παπισμὸς εἶναι αἵρεση».

Ἡ ἀναφορὰ στὸν παπισμὸ ὀλοκληρώνεται

μέ την παρουσίαση του νέου του προσώπου, όπως αυτό εμφανίζεται στην όμιλία του καθηγουμένου μιας παπικής Μονής στην Ίταλία, της Μονής Μπότζε. Πρόκειται για ένα μικτό (άνδρες και γυναίκες) μοναστήρι με παπικούς, προτεστάντες και ορθοδόξους (;) μοναχούς και μοναχές.

Η νέα γραμμή του παπισμού συνοψίζεται στο «πίστευε ό,τι θέλεις, μόνο να μέ αναγνωρίζεις ως πρώτον». Έτσι ο παπισμός σήμερα προσαθεϊ όλα να τά ενσωματώσει, ακόμη και τό κίνημα των λεγομένων χαρισματικών, ακόμη και τή γιόγκα.

Τό τεύχος αυτό περιλαμβάνει ακόμη τό πρώτο μέρος ενός σημαντικού, όπως πιστεύουμε, κειμένου, της αναιρέσεως δηλαδή από έγκριτο Άγιορείτη Μοναχό των πεπλανημένων διδασκαλιών του βιβλίου του κ. Ίωάννου Παλατσάκη μέ τίτλο «666. Άριθμός γάρ ανθρώπου έστί».

Η ύλη του περιοδικού συμπληρώνεται και μέ άλλα ενδιαφέροντα, τά όποια θά διαβάσετε.

Καλήν ανάγνωση και καλό καλοκαίρι

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟ ΒΑΤΙΚΑΝΟ ΕΝΩΣΙ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ-ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

του Άρχιμανδρίτου π. Γεωργίου,
Καθηγουμένου της Ίερας Μονής Όσίου Γρηγορίου Άγίου Όρους

Οί φιλικές έκδηλώσεις και φιλοφρονήσεις Όρθοδόξων ταγών και οίκουμενιστών προς τόν Πάπα Ρώμης δέν θά ένέπνεαν σοβαρές ανησυχίες σε μεγάλο αριθμό συνειδητών Όρθοδόξων, εάν συνωδεύοντο από κάποιες ένδείξεις άλλαγής στην γραμμή του Βατικανού. Άλλαγή όμως δέν παρατηρεϊται. Άντιθέτως μάλιστα ή Ουνία ένισχύεται, τό Πρωτεϊον και τό Άλάθητον διακηρύσσονται από τόν Πάπα ευκαίρως άκαίρως και ή διπλωματία του Βατικανού κάνει ό,τι μπορεί για να προωθήση μία ένωση μέ τούς Όρθοδόξους σύμφωνη μέ τό πνεύμα της Συνόδου Φεράρας-Φλωρεντίας και της Β΄ Βατικανείου Συνόδου, οί όποιες καλοῦσαν τούς «άπεσχισμένους άδελφούς» Όρθοδόξους να επανέλθουν στην Παπική Έκκλησία, διότι μόνον ή κοινωνία μέ τόν διάδοχο του Πέτρου έξασφαλίζει την πλήρη και άληθή έκκλησιαστικότητα.

Ό Παπισμός είναι δεσμευμένος από τίς απο-

φάσεις δεκατεσσάρων «οίκουμενικών» Συνόδων, πέρα των έπτά άγίων Οίκουμενικών Συνόδων της άδαιρέτου Καθολικής Έκκλησίας, και άρα δέν δύναται να συζητήση ή αναζητήση άλλης μορφής ένωση πλην της «έπιστροφής» των Όρθοδόξων. Άπό τίς άποφάσεις μάλιστα της Β΄ Βατικανείου διαπιστώνουμε ότι, εκτός από κάποια ανώδυνα και έπιφανειακά ανοίγματα του Βατικανού προς τούς Όρθοδόξους, τό Πρωτεϊον και τό Άλάθητον όχι μόνον δέν περιορίζονται ή τουλάχιστον άποσιωπώνται, αλλά ένισχύονται έναντι της Α΄ Βατικανείου Συνόδου. «*Η Β΄ Βατικάνειος Σύνοδος... δέν παρέλειψε να έξάρη και ένισχύση ακόμη περισσότερο και τό παπικόν αξίωμα, μέχρι του σημείου μάλιστα ώστε υπό τινων ύμνητων αυτού εν τη Συνόδω έδημιουργήθη ή ύπόνοια ότι κεφαλή της Έκκλησίας δέν είναι πλέον ό Χριστός, άλλ' ό Πέτρος και μέσωσ αυτού ό Πάπας*»¹ και,

1. Ίω. Καρμίρη, Όρθοδοξία και Ρωμαιοκαθολικισμός, τόμ. Ι, Άθήναι 1964, σελ. 25.

ὅσον ἀφορᾶ τὰ ἀνοίγματα τῆς, «πρόκειται περὶ μεταβολῆς τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καὶ ἐμφανίσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, οὐχὶ δὲ περὶ ἐσωτερικῆς μεταβολῆς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτῆς»².

Τὴν ἀμετακίνητο ἐμμονή τοῦ Παπισμοῦ στὰ δόγματά του βεβαιώνουν κατὰ καιροὺς οἱ Πάπαι τῆς Ρώμης. Ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' π.χ. μετὰ τὴν πρώτη μετὰ τὴν ἐκλογή του ἐγκύκλιο «Ecclesiam suam» (6/8/1965) διαρκούσης τῆς Β' Βατικανείου ἐδήλωνε: «ἀπατῶνται ὅσοι πιστεύουσιν, ὅτι ἡμεῖς θὰ ἀποστῶμεν τῶν προνομίων ἡμῶν, τὰ ὁποῖα θεόθεν ἐδόθησαν διὰ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου»³. Καὶ ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Β' μετὰ τὴν ἐγκύκλιό του «Lumen Orientalis» (25/3/1995) κινεῖται στὴν ἴδια γραμμῆ, ὅπως σχολιάζει ὁ μακαριστὸς καθηγητῆς Ἰωάννης Παναγόπουλος: «Ἡ ἐγκύκλιος ἐπανέρχεται μετὰ ἀδιαλλαξία καὶ ἀκαμψία στὶς διακηρύξεις περὶ Οἰκουμενισμοῦ τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου... Κάθε συζήτηση γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἐνότητα προϋποθέτει τὴν ἄνευ ὄρων ἀποδοχὴ τοῦ Παπικοῦ πρωτείου, τὸ ὁποῖο ὁ Θεὸς ἴδρυσεν “ὡς παντοτεινὴ καὶ ὁρατὴ ἀρχὴ καὶ θεμέλιο ἐνότη- τας”»⁴.

Ὡστε λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ τρέφωμε ψευδαισθήσεις ὅτι εἶναι δυνατὴ κάποια συμφωνία ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀκαινοτομήτου ἀποστολικῆς πίστεως, τὴν ὁποία διακρατεῖ μέχρι σήμερα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.

Μελετῶν κάποιος προσεκτικὰ τὰ στάδια πού ἀκολουθοῦνται στίς σχέσεις Ὁρθοδόξων-Ρωμαιοκαθολικῶν διακρίνει ὅτι ὑπάρχει σχέδιο τοῦ Βατικανοῦ, τὸ ὁποῖο σταδιακὰ ἐφαρμόζεται μέχρι νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ «ένωσις». Γιὰ σχέδιο τοῦ Βατικανοῦ πρὸς προώθησιν ἐνώσεως Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν γράφει

ὁ μακαριστὸς καθηγητῆς Ἰωάννης Καρμίρης: «Ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' καὶ οἱ περὶ αὐτόν ρωμαιοκαθολικοὶ θεολόγοι ἐξεπόνησαν ἐν καλῶς μελετηθέν εὐρύτατον πρόγραμμα ρωμαιοκεντρικοῦ Οἰκουμενισμοῦ, σύμφωνα πρὸς τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησιολογίαν»⁵. Ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος διευκρινίζει τὸ εἶδος τῆς σχεδιαζομένης ἐνώσεως: «οἱ ἀδελφοὶ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἐμμέσως ἢ ἀμέσως ἀφήνουνσι νὰ νοηθῇ, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δύναται νὰ ἐνωθῇ μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς δι' ἐνὸς εἶδους ἐνώσεως ὁμοίου ἢ παραλλήλου πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται μετὰξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὁμάδων τῶν Οὐνιτῶν»⁶. Ἀλλὰ καὶ ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης εἶχε ἀποκαλύψει ὅτι Ρωμαιοκαθολικὸς ἐπίσκοπος τοῦ εἶχε ἐκμυστηρευθῆ ὅτι κατὰ τὸ σχέδιο τοῦ Βατικανοῦ ἡ ἐνωσις δὲν θὰ γίνῃ ἐκ τῶν ἄνω, δηλαδή τῶν ἐπισκόπων, τῶν θεολόγων καὶ τῶν διαλόγων, ἀλλὰ μᾶλλον μέσῳ τοῦ λεγομένου λαϊκοῦ οἰκουμενισμοῦ, δηλαδή τῶν ἀμοιβαίων ἐπαφῶν καὶ τῆς σταδιακῆς ἐφαρμογῆς τῆς μυστηριακῆς διακοινωνίας (intercommunio), ἡ ὁποία τοῦλάχιστον ἀπὸ τὴν Ρώμη ἤδη ἐφαρμόζεται⁷.

Συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα τοῦ ρωμαιοκεντρικοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἔγιναν ἤδη τὰ ἀκόλουθα βήματα:

α) Ἡ ἄρσις τῶν ἀναθεμάτων τοῦ 1054, χωρὶς νὰ ἔχουν ἀρθῇ οἱ δογματικὲς διαφορὲς.

β) Ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπισκέψεων τῶν Προκαθημένων καὶ ἡ παραχώρησις ἐκ μέρους τοῦ Βατικανοῦ ἁγίων Λειψάνων. Ἐτσι δίδεται ἡ ἐντύπωσις ὅτι τὸ Βατικανὸν διάκειται φιλικῶς ἐναντι τῶν Ὁρθοδόξων.

γ) Ἡ ἐναρξίς τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου ἀπὸ τῶν ἐνούντων. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ Μικτὴ Θε-

2. Ἰω. Καρμίρη, Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμός, τόμ. ΙΙ, Ἀθῆναι 1965, σελ. 170.

3. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 171.

4. Ἰω. Παναγόπουλου, Τὸ Βατικανὸν καὶ ἡ Ἐνωσις τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐφημ. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 30/7/1995.

5. Ἰω. Καρμίρη, Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμός, τόμ. ΙΙ, Ἀθῆναι 1965, σελ. 170.

6. Χρυσόστομος-Γερασίμου Ζαφείρη, Μητροπολίτου Περιστερίου, «Ὁρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμός. Ὁ ἀρξάμενος Θεολογικὸς Διάλογος. Γεγονότα καὶ σκέψεις», ἐν περιοδ. Θεολογία, τ. 53 (1982), σελ. 77.

7. Γεωργίου Καψάνη, Ἡ κρίσις Θεολογίας καὶ Οἰκουμενισμοῦ ἐν Η.Π.Α., Ἀθῆναι 1968, σελ. 17-20.

ολογική Ἐπιτροπή τοῦ Διαλόγου διά σειράς κοινῶν ὀρθοδόξων ἐν πολλοῖς κειμένων, τά ὅποια ὁμως περιέχουν τά σπέρματα ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως τῆς αὐτῆς Πίστεως, τῶν αὐτῶν εἰσαγωγικῶν Μυστηρίων, τῆς αὐτῆς ἱερωσύνης καί τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων καί τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, ἐν γένει τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ὡς «ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν», ἔφθασε ἐν τέλει μέ κάθε ἐπισημότητα στό συμφωνηθέν κείμενο τῆς Ζ' Συνελεύσεως, τό «Κείμενο τοῦ Balamand» (23/6/1993), νά διακηρύξη τήν ἐκκλησιολογική των ταυτότητα ὡς ἑξῆς: «*Ἀπό τῆς ἐνάρξεως τῶν Πανορθοδόξων Διασκέψεων καί τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ, ἡ ἐκ νέου ἀνακάλυψη καί ἀξιοποίηση, τόσο ἀπό τοὺς Ὁρθοδόξους ὅσο καί ἀπό τοὺς Καθολικούς, τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινωνίας, ἄλλαξαν ριζικῶς οἱ προϋποθέσεις καί, ἄρα, καί οἱ θεμελιώδεις στάσεις. Καί ἀπό τίς δύο πλευρές ἀναγνωρίζεται ὅτι αὐτό πού ὁ Χριστός ἐνεπιστεύθη στήν Ἐκκλησία Του ὁμολογία τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, συμμετοχή στά ἴδια μυστήρια, πρό πάντων στή μοναδική Ἱερωσύνη πού τελεῖ τή μοναδική θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἀποστολική διαδοχή τῶν ἐπισκόπων- δέν δύναται νά θεωρηταί ὡς ἡ ἰδιοκτησία τῆς μιᾶς μόνον ἀπό τίς Ἐκκλησίες μας. Στά πλαίσια αὐτά, εἶναι προφανές ὅτι κάθε εἶδους ἀναβαπτισμός ἀποκλείεται*»⁸.

Καί ὅλον τοῦτο, δηλαδή ἡ ὑπό τῶν Ὁρθοδόξων ἀναγνώρισις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς ὡς πλήρους καί ἀληθοῦς Ἐκκλησίας, ἔγινε παρά τήν ἐπιμελῆ διατήρησι τῶν δογματικῶν διαφοροποιήσεών της ἀπό τήν Πίστι τῆς Ὁρθοδόξου Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας!

δ) Ἡ μετά τήν διακοπή τοῦ Διαλόγου, λόγῳ τοῦ προβλήματος τῆς Οὐνίας (Ἡ Συνέλευσις, Βαλτιμόρη 2000), ἐπανέναρξις τοῦ Διαλόγου χωρίς νά λυθῆ τό πρόβλημα τῆς Οὐνίας καί μάλιστα μέ τήν συμμετοχή τῶν Οὐνιτῶν στόν Διάλογο ὡς νομίμων συνομιλητῶν τῶν Ὁρθοδό-

ξων. Εἶναι ἡλίου φαεινότερον ὅτι ἡ Οὐνία καταδικάζεται μέν διά τῶν λόγων ὡς μέθοδος ἐνώσεως, ἐπιβάλλεται ὁμως ὑπό τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ὡς μοναδική ὁδός πραγματώσεως τῆς ἐνώσεως, συμφώνως πρός τās ἀρχάς τῆς Β' Βατικανείου, καί γίνεται ἀνεκτὴ ὑπό τῶν Ὁρθοδόξων. Ἀνεξαρτήτως δέ τῶν συμφωνουμένων στόν Διάλογο οἱ Πάπαι ὑποστηρίζουν τήν Οὐνία. Εἶναι γνωστή ἡ σκανδαλώδης ὑπέρ τῆς Οὐνίας παπική παρέμβασις στό ἔργο τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ἐναυάγησε ὁ Διάλογος στήν Βαλτιμόρη. Ὁ νῦν Πάπας Βενέδικτος ΙΣΤ' δι' ἐπιστολῆς του πρός τόν Οὐνιτῆ Ἀρχιεπίσκοπο τῆς Οὐκρανίας Λιουμπομίρ Χούζαο ἐγκωμίασε τοὺς ἀγῶνες τῶν Οὐνιτῶν γιά τήν διατήρησι τῆς ἰδιοπροσωπίας των καί προσέθεσε ὑπέρ τῆς Οὐνίας τά ἑξῆς: «*μέσα στήν κοινωνία μέ τοὺς Διαδόχους τῶν Ἀποστόλων, τῶν ὁποίων τήν ὁρατὴ ἐνότητα τήν ἐγγυᾶται ὁ Διάδοχος τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ἡ Οὐκρανικὴ Καθολικὴ Κοινότητα, κατόρθωσε νά διατηρήσει ζωντανή τήν Ἱερὴ Παράδοσι, στήν ἀκεραιότητά της. Γιά νά παραμείνει ἄθικτη σέ ὄλο της τόν πλοῦτο ἢ πολῦτιμη αὐτὴ κληρονομία τῆς "Παραδόσεως" ἐπιβάλλεται νά ἐξασφαλίσουμε τήν παρουσία καί τῶν δύο μεγάλων φορέων τῆς μοναδικῆς Παραδόσεως τοῦ (λατινικοῦ καί τοῦ ἀνατολικοῦ)... Διπλῆ εἶναι ἡ ἀποστολή πού ἔχει ἀνατεθεῖ στήν Ἑλληνοκαθολικὴ Ἐκκλησία, πού θρῖσκεται σέ πλήρη κοινωνία μέ τόν Διάδοχο τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου: ἀπό τή μιὰ πλευρά νά διατηρήσει ὁρατὴ μέσα στήν Καθολικὴ Ἐκκλησία τήν ἀνατολικὴν παράδοσι ἀπό τήν ἄλλη πλευρά νά εὐνοήσει τή σύγκλιση τῶν δύο παραδόσεων, μαρτυρῶντας ὅτι αὐτές ὄχι μόνο συνδυάζονται μεταξύ τους, ἀλλὰ καί ἀποτελοῦν μιὰ βαθιὰ ἐνότητα μέσα στήν ποικιλία τους*»⁹.

Ὁ ἴδιος Πάπας ἐδέχθη τόν ἐν Ἑλλάδι οὐνιτῆ ἐπίσκοπο Γρατιανουπόλεως, μετά τῆς ὁμάδος τῶν ρωμαιοκαθολικῶν Ἑλλήνων ἐπισκόπων, φωτογραφηθέντα μαζί τους μέ ἐμφάνισι

8. Ἐπίσκεψις, τ. 496/1993.

9. Ἐφημ. Καθολικὴ, φ. 3046/18-4-2006.

᾽Ορθοδόξου ἀρχιερέως¹⁰. Ἐπίσης ἀπό τήν ᾽Εφεσο κατά τήν τελευταία ἐπίσκεψί του στήν Τουρκία καί τό Φανάρι ὑπεστήριξε τήν Οὐνία λέγων ὅτι: «κατ' αὐτόν ὁ καλύτερος τρόπος διά τήν ἐνότητα εἰς τήν ᾽Εκκλησίαν εἶναι αὐτός τῆς Οὐνίας»¹¹.

Δυστυχῶς, καίτοι οἱ ᾽Ορθόδοξοι στήν Γ' Πανορθόδοξο Σύνοδο ἐδήλωσαν ὅτι «Οὐνία καί Διάλογος εἶναι ἀσυμβίβαστα ταυτοχρόνως»¹², ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐνάρξεως τοῦ ὀρθοδόξου-ρωμαιοκαθολικοῦ διαλόγου γίνονται ἀνεπίτρεπτες ὑποχωρήσεις στίς ἀπαιτήσεις τοῦ Βατικανοῦ:

- Μέ τήν κοινή δήλωσι κατά τήν Α' Συνέλευσι τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς (1980) ὅτι «ἡ παρουσία Οὐνιτῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ἀνατολικοῦ ρυθμοῦ εἰς τήν Ἐπιτροπήν τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν δέν σημαίνει ἀναγνώρισιν τῆς Οὐνίας ὑπό τῆς ᾽Ορθοδόξου ᾽Εκκλησίας»¹³.

- Μέ τήν ἀναγνώρισιν τῶν Οὐνιτικῶν «ἐκκλησιῶν» διά τοῦ «Κειμένου τοῦ Balamand»: «Ὅσον ἀφορᾷ τίς Καθολικῆς ᾽Εκκλησίας ᾽Ανατολικοῦ ρυθμοῦ, εἶναι προφανές ὅτι, ὡς μέλη τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς (ἐκκλησιαστικῆς) Κοινωνίας, ἔχουν τό δικαίωμα νά ὑπάρχουν καί νά δροῦν μέ στόχο τήν ἱκανοποίηση τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν πιστῶν των»¹⁴.

- Μέ τήν ἀποδοχή τῆς παρουσίας Οὐνιτῶν στίς διμερεῖς ἐπαφές, ὅπως καί τῆς τελευταίας ἐπισήμου καί τιμητικῆς ἐμφανίσεως Οὐνίτου ἐπισκόπου στό Φανάρι κατά τήν ἐπίσκεψιν τοῦ Πάπα τόν Νοέμβριον τοῦ 2006.

Ἡ ἐπιμονή τοῦ Παπισμοῦ ὄχι μόνο νά διατηρή τήν Οὐνία ἀλλά καί νά τήν δραστηριο-

ποιῆ ἐν μέσαις ᾽Αθήναις μέσῳ τῆς Οὐνιτικῆς ἐνορίας τῆς ᾽Αγίας Τριάδος ὑπό τήν ἡγεσία Οὐνίτου ἐπισκόπου (ὡς νά μή ἔφθανε ὁ Λατῖνος ἐπίσκοπος ᾽Αθηνῶν καί ὁ νούντιος τοῦ Πάπα) ἀποτελεῖ σκάνδαλο γιά τοὺς ᾽Ορθοδόξους ὄχι μικροτέρας σημασίας ἀπό τό σκάνδαλο τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως καί τῆς συνυπάρξεως κοσμικῆς καί ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας στό πρόσωπο τοῦ Πάπα παρά τήν ρητή ἐντολή τοῦ Κυρίου «ἀπόδοτε οὖν τά καίσαρος καίσαρι καί τά τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ».

Τό γεγονός ὅτι ὁ Παπισμός ἐγκατέστησε οὐνιτικές «ἐκκλησίες» καί μεταξύ ὄλων τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιῶν τῆς ᾽Ανατολῆς (Κοπτῶν, Ἀρμενίων, Μελχιτῶν, Συροϊακωδιτῶν, Ἀθησυνῶν) ἀποδεικνύει, πέρα τῆς δολιότητος τῶν ἰδρυσάντων καί διατηρούντων τήν Οὐνία, καί τήν πρόθεσιν τοῦ Παπισμοῦ νά διατηρήσῃ τήν Οὐνία ὡς μέθοδο, πρότυπο, «ἐνώσεως» καί ἐπανόδου τῶν ᾽Ορθοδόξων καί τῶν λοιπῶν ἀνατολικῶν Χριστιανῶν στήν Ρώμη, παρά τήν φραστική καταδίκη της.

- ε) Ἡ προετοιμασία, προβολή καί ὑποστήριξις καινοφανῶν θεωριῶν, μέ τίς ὁποῖες τό Filioque, τό Πρωτεῖον καί τό Ἀλάθητον ἐρμηνεύονται ἀπό τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς κατά τρόπον πού νά γίνουν ἀποδεκτά ἀπό τοὺς ᾽Ορθοδόξους¹⁵.

Πρὸ τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν συμμετείχα σέ σύναξι ᾽Ορθοδόξων θεολόγων ἐν ᾽Αθήναις, στήν ὁποία προσκληθεῖς ὁ γνωστός Ρωμαιοκαθολικός κληρικός καί στέλεχος τοῦ Βατικανοῦ Πιέρ Ντυπρέ μᾶς εἶπε: «Τό Πρωτεῖον θά τό διατυπώσουμε μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε θά τό δεχθῆτε». Τοῦ παρετήρησα ὅτι δέν μᾶς ἐνδιαφέ-

10. Ἐνθ' ἄνωτ., φ. 3060/14-11-2006.

11. Ἐφημ. ᾽Ορθόδοξος Τύπος, 8/12/2006.

12. Δήλωσις ᾽Ορθοδόξου ἀντιπροσωπείας στήν Γ' Πανορθόδοξο Διάσκεψιν, βλ. Ἰω. Καρμίρη, ἔνθ' ἄνωτ., II, ᾽Αθήναι 1965, σελ. 38.

13. Χρυσοστόμου-Γερασίμου Ζαφείρη, Μητροπολίτου Περιστερίου, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 74.

14. Ἐπίσκεψις, τ. 496 (1993).

15. Ἀρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἁγίου ᾽Ορους, Καινοφανεῖς θεολογικῆς ἀπόψεις ἐν ὄψει τῶν διαλόγων, περιοδ. Παρακαταθήκη, τ. 43/2005. Ἐπίσης βλ. Ἱερομ. Δημητρίου Γρηγοριάτου, Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Clarification (Διασάφισις) ἐπαναθεωρεῖ τό Filioque, περιοδ. Παρακαταθήκη, τ. 52/2007.

ρει ή διατύπωσης αλλά ή ουσία του Πρωτείου. Δέν πρόκειται νά δεχθοῦμε Πρωτεῖον μέ τήν ἔννοια πού τό κατέχει ό Πάπας τῆς Ρώμης.

στ) Ἡ διοργάνωσις κοινῶν ὀρθοδοξο-ρωμαιοκαθολικῶν θεολογικῶν συνεδρίων, ὡς τοῦ Bose, τά ὅποια, ἐνῶ προβάλλουν τήν Ὁρθόδοξο δῆθεν πνευματικότητα, καλλιεργοῦν τήν ἰδέα τῆς ἐνότητος παρά τίς δογματικές διαφορές.

Ὁ Παπισμός χρησιμοποιεῖ τήν παιδεία γιά νά ἐπηρεάσῃ τό φρόνημα τῶν Ὁρθοδόξων νέων καί μάλιστα τῶν μορφωμένων. Εἶναι γνωστό ὅτι ό Πάπας Γρηγόριος ΙΓ' τό 1575 ἱδρυσε στήν Ρώμη τό ἑλληνικό Κολλέγιο τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, τό ὅποιο σύμφωνα μέ τό ἐπίσημο παπικό ἔγγραφο εἶχε ὡς σκοπό «πρῶτα νά ἐπιδιώξῃ τήν πνευματική ἀνοδο τῶν Ἑλλήνων... ἔπειτα ἀπέβλεπε στή διδασκαλία τῶν δογμάτων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καί τήν ἐπαναφορά τῶν «σχισματικῶν» ὀρθοδόξων στούς κόλπους τῆς»¹⁶. Μαθηταί τοῦ Κολλεγίου διεσκορπίσθησαν στήν τουρκοκρατούμενη Ἑλλάδα καί ἐργάσθησαν γιά τόν ἐξουνιτισμό Ὁρθοδόξων συμπατριωτῶν τους.

Εἶναι ἐπίσης γνωστό ὅτι σήμερα ἐκτός ἀπό τίς χορηγούμενες ὑποτροφίες σέ θεολόγους γιά σπουδές σέ παπικές θεολογικές σχολές στήν Ρώμη, λειτουργοῦν στήν Ἑλλάδα ἀρκετά παπικά σχολεῖα πρώτης καί δευτέρας βαθμίδος.

Ἡ χαραχθεῖσα ἀπό τό Βατικανό γραμμή ἀκολουθεῖται μέ πιστότητα. Ἐτονίζετο μέχρι σήμερα καί ἀπό Ὁρθοδόξους θεολόγους ὅτι ὑπάρχουν δογματικές διαφορές μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν, χωρίς ἐπίλυσι τῶν ὁποίων δέν ἠμπορεῖ νά γίνῃ ή ἔνωσις. Τώρα τονίζεται καί ἀπό Ὁρθοδόξους ὅτι ἔχουμε κοινή πίστι, κοινή παράδοσι, καί ὅτι ὑπό ὠρισμένες προϋποθέσεις θά ἠδυνάμεθα νά δεχθοῦμε τό Πρωτεῖον: «*Ἐχουμε τήν ἰδία πίστι καί τήν ἰδία παράδοσι. Τό κύριο πρόβλημα πού πρέπει νά λύσουμε, εἶναι τό πρωτεῖο τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης, δηλαδή ὁ ρόλος τοῦ Πάπα*», ἐδήλωσε

ὁ Μητροπολίτης [Περγάμου] Ἰωάννης. «*Πιστεύω ὅτι μποροῦμε νά βροῦμε μία λύσι. Πρόκειται περί τοῦ ἐπακριβοῦς καθορισμοῦ τῆς θέσεως τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης στήν δομή τῆς παγκοσμίου Ἐκκλησίας. Οἱ Ὁρθόδοξοι εἶναι ἔτοιμοι νά δεχθοῦν τήν ἰδέα ἐνός παγκοσμίου πρωτείου καί, κατά τούς κανόνες τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης ἦταν ὁ "primus" [...]* Ἡ ἀσυμφωνία ἐμφανίζεται σέ ἕνα θεμελιῶδες θέμα: Μπορεῖ ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης νά παρεμβάλῃ στήν ζωή τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν;», ἐδήλωσε ἐπί πλέον καί προσέθεσε: «*Δέν μπορεῖ νά παρεμβάλῃ χωρίς ἀπόφασι εἰλημένη ἀπό κοινοῦ μέ τούς ἄλλους ἐπισκόπους. Μέ λίγα λόγια, ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης πρέπει πάντοτε νά ἐνεργῇ ἐν συμφωνία μετά τῆς συνόδου*»¹⁷.

Θά ἤθελα κατ' ἀρχήν ἐδῶ νά παρατηρήσω ὅτι ή συνείδησις τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας οὐδέποτε ἀπεδέχθη ὅτι μετά τό Σχίσμα Ὁρθόδοξοι καί Ρωμαιοκαθολικοί ἔχουμε κοινή Πίστι καί κοινή Παράδοσι. Μάρτυρες τῆς συνειδήσεως αὐτῆς εἶναι μεγάλοι ἱεράρχαι καί θεοφόροι Πατέρες, ὡς ὁ Ἁγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὁ Ἁγιος Μᾶρκος Ἐφέσου, ὁ Ἁγιος Μελέτιος ὁ Πηγᾶς, ὁ Ἁγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ὁ Ἁγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως, ὁ Δοσίθεος Ἱεροσολύμων, καί ἄλλοι πολλοί, καθώς καί οἱ Συνοδικές ἀποφάνσεις τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν κατά τά ἔτη 1848, 1868, 1895. Ἀλλά καί ὁ ἀπλοῦς Ὁρθόδοξος λαός, παρά τά δεινά τῆς Τουρκοκρατίας καί παρά τήν συστηματική λατινική προπαγάνδα καί τίς πιέσεις πού κατά καιρούς ὑπέστη ἀπό τήν Οὐνία, δέν ἐξώμοσε -ἐκτός ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων- ἀλλά ἔμεινε πιστός στά δόγματα καί τήν πίστι τῆς Ἐκκλησίας του.

Ἐπειτα ή ἔνωσις πού ἐπιχειρεῖται, ἔστω καί ἐάν καλῶς προετοιμάζεται ἐδῶ καί ἀρκετές δεκαετίες ἀπό τό Βατικανό, δέν θά γίνῃ ἀποδεκτή ἀπό πολλούς Ὁρθοδόξους καί θά συντελέσῃ στήν διάσπασι τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐπειδή

16. Ζαχαρία Ν. Τσιρπανλή, *Οἱ Μακεδόνες σπουδαστές τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου Ρώμης καί ή δράση τους στήν Ἑλλάδα καί στήν Ἰταλία*, ἔκδ. Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν, Θεσ/νίκη 1971.

17. Περιοδ. S.O.P. 318/2007.

θά γίνη χωρίς νά ἐπιλυθοῦν οὐσιαστικά οἱ δογματικές διαφορές, χωρίς οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ νά ἀπαρνηθοῦν τὰ αίρετικά δόγματα (Filioque, Πρωτεῖον, Κτιστή Χάρις κ.λπ), ἀλλά μέ ἐπανερμηνεία των κατά τρόπο ἀνώδυνο γιά τό Βατικανό καί ἀποδεκτό ἀπό τούς Ὁρθοδόξους.

Βέβαια ἡ ἐκκοσμηκευμένη κοινωνία μας, πού γαλουχεῖται μέ τὰ συνθήματα τῆς Παγκοσμιοποίησης καί τῆς Νέας Ἐποχῆς δέν ἔχει τήν δογματική εὐαισθησία τῶν Ὁρθοδόξων πού κάποτε ἀπεδοκίμασαν τίς ἀποφάσεις τῆς «ένωτικῆς» Συνόδου Φεράρας-Φλωρεντίας. Ὑπάρχει ἐν τούτοις καί σήμερα λαός τοῦ Θεοῦ, τό προφητικόν λείμμα συνειδητῶν Ὁρθοδόξων, οἱ ὅποιοι θά ἀντισταθοῦν σέ κάθε μορφή ἐνώσεως, ἡ ὁποία δέν θά γίνη ἐν τῇ ἀληθείᾳ τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως. Ἡ ἀνησυχία πολλῶν Ὁρθοδόξων γιά ὅσα συνέθησαν τελευταῖα, ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος συνείδησις λειτουργεῖ.

Ἄς προσέξουν λοιπόν οἱ σπεύδοντες πρὸς τήν ἔνωσι, μήπως ἀντί νά ἐνώσουν τὰ διεστῶτα διασπάσουν τό ἡνωμένο Ὁρθόδοξο ποίμνιο. Τό δράμα τῶν ἀλλεπαλλήλων διασπάσεων, πού

ἠκολούθησαν τήν ἐν σπουδῇ ἐπιβολή τοῦ νέου ἡμερολογίου στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, πρέπει νά προβληματίσῃ τούς ἐκκλησιαστικούς μας ἡγέτας. Καί ἀκόμη πρέπει νά μᾶς διδάξῃ ἡ σύνεσις πολλῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, οἱ ὅποιες διακρατοῦν τό παλαιό ἡμερολόγιο γιά νά μή σχίσουν τό ποίμνιό τους.

Ἀνακοινώθηκε ὅτι ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης προσεκάλεσε τόν Πάπα νά παραστοῦν στήν προσεχῆ Συνέλευσι τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν στήν Ραβέννα¹⁸. Τά θέματα θά εἶναι σοβαρά. Παρ' ὅτι ἀνησυχούμε γιά ὅ,τι πρόκειται νά ἀποφασισθῇ, ἐλπίζουμε ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι δέν θά ὑποκύψουν στίς προαιώνιες παπικές ἀξιώσεις, δέν θά ἀμνηστεύσουν τήν Οὐνία, δέν θά ἀναγνωρίσουν στόν Πάπα κάποια μορφή πρωτείου ἐξουσίας καί παγκοσμίου δικαιοδοσίας, οὔτε θά δεχθοῦν νά συνεργασθοῦν στούς Βατικάνειους σχεδιασμούς γιά ἔνωσι πού ἄμεσα ἢ ἔμμεσα θά παραθεωρῇ τήν ἀκαινοτόμητο Ὁρθόδοξο Πίστι.

Ἄγιον Ὄρος, 20 Ἰουνίου 2007

Ἐλάβαμε στίς 25.5.2007 ἀπό τόν Ἐκδοτικό Οἶκο τῶν Ἀδελφῶν Κυριακίδη Α.Ε., Κωνσταντίνου Μελενίκου 5, 546 35 Θεσσαλονίκη τήν ἀκόλουθη δήλωση τήν ὁποίαν εὐχαρίστως δημοσιεύουμε.

Θεσσαλονίκη 25.5.2007

ΔΗΛΩΣΗ

Δηλώνουμε ὑπεύθυνα ὅτι ὁ Ἐκδοτικός Οἶκος τῶν Ἀδελφῶν Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη - Ἀθήνα, οὐδεμία σχέση ἔχει μέ τούς κ.κ. Πέτρο καί Μιχάλη Κυριακίδη, διβλιοπῶλες - Ρεφλεξολόγους κ.λπ., κατοίκους Ἀθηνῶν. Πρόκειται γιά ἀπλή συνωνυμία.

Γιά τόν Ἐκδοτικό Οἶκο
Ἄναστάσιος Ἰ. Κυριακίδης
Διευθύνων Σύμβουλος
Ἄρχων Καστρίνισος τῆς Μ.Χ.Ε.

18. Περιοδ. S.O.P. 318/2007.

‘Ομόφωνη ἡ γνώμη τῶν ‘Αγίων: Ο ΠΑΠΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΙΡΕΣΗ!

Παρατηρήσεις τοῦ π. Ἀναστασίου Γκοτσοπούλου,
ἐφημερίου Ἱ. Ν. Ἀγ. Νικολάου Πατρῶν
σέ ἄρθρο τοῦ θεολόγου κ. Παναγιώτη Ἀνδριόπουλου

Β’

**Β. ΕΓΚΡΙΤΟΙ ΘΕΟΛΟΓΟΙ, ΚΑΝΟΝΟΛΟΓΟΙ
ΚΑΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ**

● **Θεόδωρος Βαλαμών (12ος αἰ.):** Ἡ Δυτική Ἐκκλησία «ἀπεσχονίσθη πρὸς ἔθνη καὶ δόγματα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ὁρθοδόξων ἀλλότρια... ἀπέχεσθε τῶν Λατινικῶν δογμάτων τε καὶ συνηθειῶν»⁷.

● **Ἰωσήφ Βουέννιος (1431):** «Τοῦτο (τό Filioque) παρασυναγωγὴν πᾶσαν ἔτεκεν. Τοῦτο πᾶσαν αἵρεσιν εἰσήγαγεν... τῆς παραδόσεως πάντων τῶν ἁγίων ἐναντιότης ἐστὶ καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀνατροπὴ»⁸.

● **Ἰωσήφ, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (1430):** «Οὐκ ἔχουσι τοίνυν ἀπολογία καὶ Ἱταλοὶ εὐλογον περὶ τῆς ἑαυτῶν πλάνης. Αὐτοὶ γὰρ ἑαυτοῖς πλάνη καὶ ἀπώλεια γεγόνασι. Καὶ οὐ μόνον εἰς τό Πνεῦμα βλασφημοῦσι τό Ἅγιον, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἀσέβειαν κατεργάζονται... μὴ οὖν συμπεριενεχθῶμεν τούτοις... ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς τῷ διαβόλῳ προστεθῆσόμεθα... Πῶς γὰρ ἔνωσις ἔσται ἡμῖν μυρίων μεσεμβελούντων δογμάτων μεταξὺ ἡμῶν;»⁹.

● **Γεννάδιος Σχολάριος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (15ο αἰ.):** «Εἰ μετὰ τῶν Λατι-

νων ἔνωθήσεσθε οὕτως, καὶ τοῦ Θεοῦ χωρισθήσεσθε καὶ ἀδοξίαν αἰδίων ὑποστήσεσθε»¹⁰.

● **Σίλβεστρος Συρόπουλος, Μ. Ἐκκλησιάρχης Κωνσταντινουπόλεως (15ος αἰ.):** «Ἡ τῶν Λατίνων διαφορὰ αἵρεσις ἐστὶ καὶ οὕτως εἶχον αὐτὴν οἱ πρό ἡμῶν»¹¹.

● **π. Ἰουστίνος Πόποβιτς, Καθηγητὴς Δογματικῆς (1979):** «Εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου γένους ὑπάρχουν τρεῖς κυρίως πτώσεις: τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Πάπα... Ὁ παπισμὸς μετὰ τὴν ἠθικὴν του εἶναι κατὰ πολὺ ἀρειανός... τό δόγμα περὶ ἀλαθῆτου τοῦ Πάπα εἶναι ὄχι μόνο αἵρεσις, ἀλλὰ παναίρεσις. Διότι καμία αἵρεσις δέν ἐξηγέρθη τόσο ριζοσπαστικῶς καὶ τόσον ὀλοκληρωτικῶς κατὰ τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του, ὡς ἔπραξε τοῦτο ὁ παπισμὸς διὰ τοῦ ἀλαθῆτου τοῦ Πάπα ἀνθρώπου. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Τό δόγμα αὐτό εἶναι αἵρεσις τῶν αἱρέσεων, μία ἄνευ προηγούμενου ἀνταρσία κατὰ τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ»¹².

● **π. Φιλόθεος Ζερβάκος (1980):** «Οἱ Λατῖνοι ἐναντιούμενοι εἰς τό Πνεῦμα τό Ἅγιον... προσέθεσαν, σκοπισθέντες ὑπὸ τοῦ πονηροῦ, καὶ τό “ἐκ τοῦ Υἱοῦ”. Ἀκολούθως οἱ Παπολάτραι ὑπέ-

7. PG 138, 968. Σφάλλει ὁ κ. Ἀνδριόπουλος ἐκτιμώντας ὅτι σέ αὐτό τό χωρίο τοῦ ὁ Βαλαμών χαρακτηρίζει τοὺς Λατίνους ὡς σχισματικούς καὶ ὄχι αἰρετικούς. Ἀντιθέτως, ἐδῶ ὁ Βαλαμών τονίζει ξεκάθαρα ὅτι τό σχίσμα ὀφείλετο στό ὅτι οἱ Λατῖνοι ξέφυγαν «σέ ἦθη καὶ δόγματα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ὁρθοδόξων ἀλλότρια», δηλ. σέ αἱρέσεις! Μάλιστα στή συνέχεια συνιστᾶ νά ἀπέχουμε ἀπό τά Λατινικά δόγματα! Βλ. καὶ σχετικὴ ἐρμηγεία ἀπὸ τὸν Ἅγ. Μᾶρκο Εὐγενικό, εἰς Ἱω. Καρμίρη, ἔνθ’ ἄνωτ. σ. 358.

8. Λόγοι Η’ καὶ Κ’ περὶ τῆς Ἀγ. Τριάδος. Εἰς Νικ. Ἰωαννίδη, Ὁ Ἰωσήφ Βουέννιος, Ἀθήνα 1985, σσ. 189-190. Ὁ Βουέννιος τονίζει ἐπανειλημένως ὅτι οἱ Λατῖνοι εἶναι αἰρετικοὶ (Μελέτη περὶ τῆς τῶν Κυπρίων ἐνώσεως σσ. 1-25, αὐτόθι).

9. Δημητράκοπούλου Ἀνδρ., Ἡ Ἱστορία τοῦ Σχίσματος, ἐκδ. Τήνος, 1996, σσ. 89, 161.

10. Ἐνθ’ ἄνωτ., σ. 196.

11. Πηδάλιον, ἐκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1991, σ. 55.

12. Ἰουστίνου Πόποβιτς, Ἀνθρώπος καὶ Θεάνθρωπος, Ἀθήνα 1970, σσ. 141-162.

πεσαν εις μυρίους κακοδοξίας και αίρεσεις... εϋχομαι ή χάρις του Θεου να σέ φυλάξει από τους λύκους, τούς αίρετικούς»¹³.

● **π. Ίωάννης Ρωμανίδης, Καθηγητής Δογματικής (2001):** «Τό Filioque είναι αίρεσις άσχετως οίασδήποτε μεμονωμένης γνώμης ή έκφράσεως και Έλληνος συγγραφέως, άν και δέν ύπάρχει ούτε εις Έλληνα»¹⁴.

Γ. ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΩΣ ΕΧΕΙ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΕΙ ΩΣ ΑΙΡΕΣΗ Ο ΠΑΠΙΣΜΟΣ

(ένδεικτική ή άναφορά):

● **Σύνοδος 879**, έν Κωνσταντινουπόλει (χαρκτηρίζεται ως Η' Οίκουμενική Σύνοδος): αίρετική πλάνη ή προσθήκη του filioque στό Σύμβολο της Πίστεως.

● **Σύνοδος 1170**, έν Κωνσταντινουπόλει: «βουλήν κατεβάλοντο, ίνα τελείως άποκόψωσι τελείω χωρισμῶ τόν Πάπα και πάντας τούς σύν αυτώ... ούτε αυτούς τελείω άναθεματισμῶ παρέδωκαν, καθώς και τάς λοιπάς αίρέσεις... ήσαντες τό Άποστολικόν "αίρετικόν άνθρωπον μετά μίαν και δευτέραν νοθεσίαν παραιτού, ειδώς ότι έξέστραπται ό τοιοϋτος και άμαρτάνει ών αυτοκατάκριτος»¹⁵.

● **Σύνοδος 1450**, έν Κωνσταντινουπόλει (τελευταία Σύνοδος στόν Έ. Ν. Έγ. Σοφίας): καταδίκη της ένωτικής Συνόδου Φερράρας-Φλωρεντίας και των αίρετικών διδασκαλιών των Λατίνων¹⁶.

● **Σύνοδος 1722**, έν Κωνσταντινουπόλει: «νά άποδιώχνετε τό ψευδος... να απέχετε μακριά από τίς καινοτομίες και τούς νεωτερισμούς των Λατίνων, οί όποιοι δέν άφησαν κανένα δόγμα και μυστήριο και παράδοση της Έκκλησίας

πού να μήν τό φθείρουν και τό νοθεύσουν»¹⁷.

● **Σύνοδος 1838** έν Κωνσταντινουπόλει: «νά προφυλάξωμεν τά γνήσια τέκνα της Έκκλησίας από τάς βλασφημίας του Παπισμού... τά βάραθρα των αίρέσεων και τούς ψυχοφθόρους κρημνούς της παπικής πλάνης των... ίνα γνωρίσητε όσον τό διάφορον ήμων των Όρθοδόξων από των Κατόλικων, ίνα μή άπατασθε από του λοιπού από τά σοφίσματα και καινοφωνίας των ψυχοφθόρων τούτων αίρετικών... της ματαιόφρονος και σατανικής τούτων αίρέσεως»¹⁸.

● **Σύνοδος Πατριαρχών της Έκκλησίας (1848):** «άπό αυτές τίς αίρέσεις που διαδόθηκαν σε μεγάλο μέρος της οικουμένης, για τούς λόγους που γνωρίζει ό Κύριος, ήταν κάποτε ό Άρειανισμός. Σήμερα είναι και ό Παπισμός... (τό Filioque) είναι αίρεση και αυτοί που την πιστεύουν αίρετικοί... γι' αυτό και ή μία, Άγία, Καθολική και Άποστολική Έκκλησία ακολουθώντας τά ίχνη των άγιων Πατέρων, ανατολικών και δυτικών, κήρυξε και παλαιά επί των Πατέρων μας, και άποφαίνεται πάλι σήμερα συνοδικώς... ότι είναι αίρεση και οί όπαδοί του αίρετικοί... Επίσης οί συνάξεις που συγκροτούνται από αυτούς είναι αίρετικές και κάθε κοινωνία πνευματική των Όρθοδόξων τέκνων... μέ αυτούς είναι άντικανονική, όπως όρίζει ό ζ' κανόνας της Γ' Οικ. Συνόδου»¹⁹.

● **Σύνοδος 1895**, έν Κωνσταντινουπόλει: «ύπάρχουν ούσιώδεις διαφορές που άφορούν στά θεοπαράδοτα δόγματα της πίστεως μας και στό θεοσύστατο κανονικό πολίτευμα της διοικήσεως των Έκκλησιών... Η Παπική Έκκλησία... όχι μόνο άρνεϊται να επανέλθει στους Κανόνες

13. Γέρον Φιλόθεος Ζερβάκος, Όρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 1988, σ. 565.

14. π. Ίωάν. Ρωμανίδου, Δογματική και Συμβολική Θεολογία της Όρθοδόξου Καθολικής Έκκλησίας, τ. Α', σ. 343 κ.έξ.

15. Άγκύρας Μακάριος, εις Δημητρακοπούλου Άνδρ., Η Έστορία του Σχίσματος, έκδ. Τήνος, 1996, σ. 57.

16. Δημητρακοπούλου Άνδρ., Η Έστορία του Σχίσματος, έκδ. Τήνος, 1996, σ. 194.

17. Ίω. Καρμίρη, ένθ' άνωτ. σσ. 822-859.

18. Ίω. Καρμίρη, ένθ' άνωτ. σ. 900.

19. Ίω. Καρμίρη, Τά Δογματικά και Συμβολικά Μνημεία της Όρθοδόξου Καθολικής Έκκλησίας, έν Αθήναις 1952, σσ. 905-925, μτφρ. Ό πειρασμός της Ρώμης, έκδοση Έ. Μ. Κουτλουμουσιού, σσ. 85-115.

καί τούς ὄρους τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀλλά στό τέλος τοῦ 19ου αἰ. εὐρύνοντας τό ὑφιστάμενο χάσμα, ἐπισήμως ἀνακήρυξε καί ἀλάθητο... Ἡ σημερινή Ρωμαϊκή εἶναι Ἐκκλησία τῶν καινοτομιῶν, τῆς νοθεύσεως τῶν συγγραμμάτων τῶν Πατέρων, τῆς παρερμηνείας τῆς Γραφῆς καί τῶν ὄρων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Γι' αὐτό εὐλόγως καί δικαίως ἀποκηρύχθηκε καί ἀποκηρύσσεται ἐφ' ὅσον μένει στήν πλάνη της»²⁰.

Ὁ Θεολόγος καθηγητής Παν. Σημάτης²¹ (Αἴγιο) ἀναφέρεται ἐκτός τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί σέ πληθώρα ἄλλη Τοπικῶν Συνόδων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας μετά τό Σχίσμα πού καταδικάζουν τίς αἰρετικές διδασκαλίες τοῦ Παπισμοῦ (1089, 1233, 1273, 1274, 1282, 1285, 1341, 1351, 1441, 1443, 1484, 1642, 1672, 1722, 1727, 1755, 1838, 1848, 1895).

Ὅταν ἀποφαίνονται ὁμόφωνα οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ὅταν οἱ Σύνοδοι ὁμοφώνως δογματίζουν, ὅταν οἱ θεολόγοι ὁμιλοῦν, τί πρέπει νά κάνουμε ἐμεῖς οἱ πολύ μικροί σέ θεολογική κατάρτιση καί ἀγιότητα; Τό ἀσφαλέςτερο νά σιωποῦμε, ἢ ὅταν πρέπει, λόγῳ θέσεως καί εὐθύνης, νά ἐπαναλαμβάνουμε τήν ὁμόφωνη πίστη τῆς Ἐκκλησίας μας. Τό περισσόν -ἢ καί τό ἔλαττον- ἐκ τοῦ πονηροῦ...

Ὁ κ. Ἀνδριόπουλος καταλήγει τό ἄρθρο του μέ πατρινοῦ ἐνδιαφέροντος ρητορικό ἐρώτημα:

«Τί μέλλει γενέσθαι μέ τούς Ὁρθοδόξους οἱ ὁποῖοι κάθε Κυριακή συμμετέχουν στήν χορωδία τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ; Μήπως πρέπει νά μποῦν σέ ἀκοινωνησία ἐπειδή συμπροσεύχονται μέ «αἰρετικούς»;

Ἡ κορύφωση τῆς τραγικότητας καί τῆς σύγχυσης! Ὅταν τέτοια ἐρώτηση ἀπευθύνει πτυχιούχος Θεολογικῆς Σχολῆς, βαθαί τῆς συμφορᾶς! Πολύ δύσκολα θά μπορούσε νά ὑπάρξει καλύτερη καί συνοπτικότερη περιγραφή τῆς

σχετικοποιήσεως τῆς πίστεως, τῆς πλήρους ἀμβλύνσεως τοῦ ὀρθοδόξου αἰσθητηρίου, τῆς καταστροφῆς τῶν ἐκκλησιολογικῶν ἀντανεκλαστικῶν, τῶν φρικτῶν συνεπειῶν τοῦ κακοῦ οἰκουμενισμοῦ στήν Ὁρθόδοξη αὐτοσυνειδησία μας! (ἄς μοῦ ἐπιτρέψει ὁ κ. Ἀνδριόπουλος νά ἀξιοποιήσω τό δημοσίευσμά του ὡς ζῶσα μαρτυρία ἐκκλησιαστικῆς ἀλλοτριώσεως).

Καί, ἄς μοῦ συγχωρεθεῖ ἡ κριτική, κακός οἰκουμενισμός -ὑπεύθυνος γιά τή σύγχυση τοῦ λαοῦ- εἶναι τά ὅσα ἔγιναν κατά τήν θρονική ἐορτή στό Φανάρι (30.11.2006). Δέν ἀναφέρωμαι ἀσφαλῶς στίς συναντήσεις, ἢ στίς πολιτικοῦ ἢ ἀθλητικοῦ ὕφους ἐκδηλώσεις (ὑψωση ἐνωμένων χεριῶν ἀπό τό μπαλκόνι!), ἀλλά στή λειτουργική καί ἐκκλησιολογική ἐκτροπή, τοῦ λειτουργικοῦ ἀσπασμοῦ Πατριάρχου-Πάπα καί τῆς ἀπαγγελίας ἐκ μέρους τοῦ Πάπα ἐν ὥρᾳ Θ. Λειτουργίας τοῦ «Πάτερ ἡμῶν»! Διερωτῶμαι ὁ λειτουργικός ἀσπασμός εἶναι αὐτόνομη πράξη ἢ τό προαπαιτούμενο, ὥστε «ἐν ὁμοιοῖα ὁμολογήσωμεν» τό Τριαδικό Δόγμα, τή Θεολογία ὅπως διατυπώθηκε στό Σύμβολο τῆς Πίστεως; Ὅταν δέν ὑπάρχει ἡ ὁμολογία κοινῆς πίστεως -ἀφοῦ δέν ὑπάρχει κοινή Θεολογία- τί νόημα ἔχει ὁ λειτουργικός ἀσπασμός Ὁρθοδόξου Ἀρχιερέως καί αἰρετικοῦ Ἡγέτου; Ἐπίσης, ἀπό πότε ἓνας αἰρετικός -κατά τήν ὁμόφωνη γνώμη Ἁγίων καί Συνόδων- συμμετέχει διά τῆς ἀπαγγελίας τῆς Κυριακῆς προσευχῆς στή Θ. Λειτουργία; Ἀπό πότε ἓνας αἰρετικός προσεύχεται ὡς κανονικός Ὁρθόδοξος Χριστιανός ἐξ ὀνόματος τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας μας; Τό «Πάτερ ἡμῶν» εἶναι ἡ κύρια προσευχή προετοιμασίας τοῦ λαοῦ γιά «τόν ἐπιούσιον ἄρτον» τῆς Θ. Εὐχαριστίας²². Μπορεῖ νά προσεύχεται μέσα στή Θ. Λειτουργία μας «δός ἡμῖν σήμερον» τοῦτον τόν Ἄρτον κάποιος (ὁ Πάπας), στόν ὁποῖο ἀπαγορεύεται ρητά ἢ μετάδοση τῆς

20. Ἰω. Καρμίρη, ἐνθ' ἄνωτ., σσ. 932-946.

21. Σημάτη Παν., Εἶναι αἴρεση ὁ Παπισμός; Τί λένε Οἰκουμενικές Σύνοδοι καί Πατέρες, ὑπόμνημα -ἐρώτημα στήν ἐπί τῶν Νομοκανονικῶν Ἐπιτροπῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Αἴγιο 2007, σσ. 39.

22. Παρασκευοπούλου π. Γερβ., Ἐρμηνευτική ἐπιστάσις ἐπί τῆς Θ. Λειτουργίας, Πάτρα 2005, σ. 441, Εὐδοκίμωφ Π., Ἡ προσευχή τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήνα 21982, σ. 187.

Θ. Ευχαριστίας; Τι νόημα έχει μιά τέτοια προσευχή; Ἀνεξάρτητα ἀπό τίς προθέσεις τοῦ Οἴκου-μενικοῦ θρόνου -καί θέλω νά πιστεύω ὅτι εἶναι ἀγαθές - ἡ ζημιὰ στό λαό μας εἶναι δεδομένη: θεολογικός μινιμαλισμός, περιφρόνηση τῆς κανονικῆς τάξεως, ὑποβιβασμός τῆς ἀλήθειας τῆς πίστεως μπροστά σέ σκοπιμότητες καί κυρίως ἐξίσωση τῆς Ἐκκλησίας μέ τήν αἵρεση! Καί τό ὄφελος ἀπό τήν συμπροσευχή μᾶλλον ἀνύπαρκο. Ἐκτός καί ἂν ἡ ἀπαγγελία στό Φανάρι ἐντάσσεται σέ σχέδιο καί εἶναι ὁ προάγγελος ὥστε πολύ σύντομα νά δοῦμε καί Κοινό Ποτήριο χωρίς «τήν ἐνότητα τῆς πίστεως»! Μή γένοιτο!

Τί ὅμως θά ἀπαντήσουμε στό ἐρώτημα πού θέτει ὁ κ. Ἀνδριόπουλος γιά τούς Πατρινοῦς «Ῥορθόδοξους» πού ψάλλουν σέ Παπική Θ. Λειτουργία;

1. Ἐάν θέλω νά μήν τούς στενοχωρήσω, νά ἔχω καλές δημόσιες σχέσεις, τήν καλή τους μαρτυρία, ἀλλά καί τούς ἐπαίνους τῶν ΜΜΕ (θά πρέπει νά τά ρωτᾶμε πρὶν μιλήσουμε!) γιά τό πόσο «σύγχρονος», «ἀνεκτικός», «ἀνοιχτόμυαλος», «πολυπολιτισμικός», κ.ο.κ. εἶμαι, θά τούς πῶ ὅτι δέν ὑπάρχει κανένα πρόβλημα! Νά συνεχίζουν νά πηγαίνουν καί νά κοινωνᾶνε ἀκόμα στούς Παπικούς καί ὅταν θέλουν νά ἔρχονται καί στήν Ῥορθόδοξη Ἐκκλησία καί νά κοινωνᾶνε καί πάλι χωρίς κανένα ἐνδοιασμό! Καί ἂν θέλουν νά προχωρήσουν καί στό ἐπόμενο

βῆμα –μέ τή νοοτροπία πού καλλιεργεῖται δέν θά ἀργήσει– μποροῦν χωρίς κανένα ἐνδοιασμό καί πάλι νά ψέλνουν καί σέ ἰσλαμικά τεμένη! Ὁ δρόμος ἤδη ἀνοιξε: στήν παπική Ἰσπανία, παπικός ἱερέας κατά τήν ὥρα τῆς Θ. Λειτουργίας, μετά τό Εὐαγγέλιο, παραχωρεῖ τόν ἄμβωνα στό Χότζα γιά νά διαβάσει καί αὐτός τά δικά του: τό... Κοράνιο!

2. Ἐάν ὅμως θέλω νά σέβομαι τό πετραχίλι μου καί αἰσθάνομαι τήν μεγάλη εὐθύνη ἔναντι Θεοῦ καί ἀνθρώπων, θά πρέπει νά βοηθήσω τούς συμπολίτες μου νά καλλιεργήσουν τό νεκρωμένο - δυστυχῶς- ὀρθόδοξο αἰσθητήριό τους καί τότε μόνοι τους θά καταλάβουν καί ἀσφαλῶς θά στενοχωρηθοῦν καί θά κλάψουν μέ δάκρυα πού θά τούς γεμίσουν ὅμως μέ χαρά, γιά τόν θησαυρό πού δέν ἤξεραν ὅτι εἶχαν καί περιφρονούσαν! Αὐτό ὅμως θέλει πολλή δουλειά καί πολλή προσευχή, πρῶτα σέ μένα καί μετά σέ αὐτούς καί σέ ὅλους!

Ἐλλωστε δέν πρέπει νά ἔχουμε τήν παραμικρή ἀμφιβολία ὅτι, ὅταν ἐμεῖς οἱ Ῥορθόδοξοι ζοῦμε αὐθεντικά τήν πίστη μα, θά γίνουμε οἱ καλύτεροι Οἰκουμενιστές, δηλαδή Πατερικοί Οἰκουμενιστές, καί, ὅταν θελήσει ὁ Θεός, θά ἔρθει καί ἡ ἔνωση τῶν ἀποσχισθέντων στή Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καί ἔτσι «ἐπόμενοι τοῖ Πατράσιν ἡμῶν» θά ἀναδειχθοῦμε ἐνωτικοί ἀντιπαπιστές.

Ἡ Παρακαταθήκη παρακαλεῖ γιά τή συνδρομή σας

Γιά τήν ἀποστολή τῆς συνδρομῆς σας (ἐσωτερικοῦ 10 εὐρώ, ἐξωτερικοῦ 30 εὐρώ καί Κύπρου 7 λίρες Κύπρου) μπορεῖτε νά χρησιμοποιήσετε τήν ἐνθετη ταχυπληρωμή (ἐμπειρέχεται σέ δύο τεύχη τῆς *Παρακαταθήκης* ἐτησίως), ἡ ὁποία ἔχει χαμηλότερο ταχυδρομικό τέλος ἀπό τίς ἄλλες ταχυδρομικές ἐπιταγές ἢ νά καταθέσετε χρήματα σέ ἕναν ἀπό τούς δύο τραπεζικούς λογαριασμούς πού ἀναγράφονται κατωτέρω:

Ἐθνική Τράπεζα: 421/614374-15 καί Αἰφρα Τράπεζα Πίστεως: 815-002101-039454.

Ἡ ἀπόδειξη συνδρομῆς ἢ δωρεᾶς μπορεῖ νά ἐπισυναφθεῖ στή φορολογική σας δήλωση, γιά νά ἐκπέσει τό ποσό αὐτό ἀπό τήν Ἐφορία.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΜΠΟΖΕ
κ. ENZO BIANCHI
ΣΤΟ ΙΤΑΛΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΣΤΙΣ 26.4.2007
(Περίληψη)

Ο ηγούμενος ξεκίνησε τόν λόγο του περί της θρησκευτικής εμπειρίας στο Μπόζε χαιρετίζοντας διαφόρους καθηγητές της Θεολογικής του ΑΠΘ με τούς οποίους διατηρεί δεσμούς, (κ.κ. Μαρτζέλο, Ταχιάο, Ψευτογκά, Τσάμη κ.ά.) και χαιρέτησε ιδιαίτερα τόν ηγούμενο της Μονής Σίμωνος Πέτρα π. Ήλισσαίο, διότι είχε στείλει μοναχό - εκπρόσωπό του να παρακολουθήσει τήν όμιλία.

Είπε ότι τό μοναστήρι του δέν παρουσιάζει κάποια καινοτομία ή κάτι τό ξεχωριστό. Ο ίδιος ξεκίνησε να σπουδάσει Πολιτική Οικονομία, αλλά στην ηλικία των 30 ετών του χαρίσανε τούς Κανόνες του Μεγάλου Βασιλείου, πού τόν επηρέασαν βαθειά και αποφάσισε να γίνει μοναχός. Οραματίστηκε μία αληθινά κοινοδιακή μορφή μοναχισμού και ό πνευματικός του τόν συμβούλεψε αντί να ένταχθει στους Βενεδικτίνους να ίδρύσει τήν δική του κοινότητα στο Μπόζε. Τό 1965 έπισκέφθηκε σερβικά μοναστήρια και τό 1966 παρέμεινε 3 μήνες στο "Άγιον Όρος φιλοξενούμενος του πατρός Βασιλείου (Γοντιάκη) ηγούμενου τότε της Μονής Σταυρονικήτα.

Τόνισε ότι παραμένει σταθερά προσηλωμένος στη ρωμαιοκαθολική πίστη και ότι δέν θέλει να «δυζαντινοποιηθεί». Τό 1968 ξεκίνησε τό μοναστήρι του, πού σήμερα αριθμεί 80 μοναχούς (50 άνδρες και 30 γυναίκες, σέ χωριστά μέν κελλιά, αλλά πού παρευρίσκονται μαζί στίς ακολουθίες, στην μελέτη και στη διδασκαλία). Από αυτούς οι 39 είναι Προτεστάντες, ένω ζει μαζί τους έδω και καιρό μία όρθόδοξη μοναχή σταλμένη από τόν έπίσκοπο Βλαδίμηρο της Ουκρανίας και κάποιοι Έλληνες.

"Όλοι εργάζονται πνευματικά και χειρωνακτικά, μεταφράζουν έλληνες άσκητικούς Πατέρες, λατίνους και σύρους. Έχουν δικό τους έκδοτικό οίκο πού τούς χαρίζει οικονομική αυτόδυναμία και έχουν εκδώσει ως τώρα 120

έργα Όρθοδόξων συμβάλλοντας στην γνωριμία των Δυτικών μέ την Όρθοδοξία, ένω συνολικά έχουν εκδώσει 300 τόμους. Φτιάχνουν γλυκά, κεραμικά και δυζαντινές εικόνες διαφόρων τεχνοτροπιών και φροντίζουν για τήν πνευματική κατάρτιση του κλήρου στην περιοχή του Τορίνου και του Μιλάνου. Έχουν στείλει και κάποιον πατέρα Ραφαήλ να σπουδάσει στη Θεολογική του ΑΠΘ. Τόν Σεπτέμβριο του 2007 διοργανώνουν οίκουμενι(στι)κό συμπόσιο για τήν Μεταμόρφωση του Χριστού στην Όρθόδοξη Παράδοση.

Έξέφρασε τήν προτίμησή του για τόν οίκουμενικό διάλογο ως διάλογο έμβαθύνσεως του ενός στον άλλο δίχως διάθεση προσηλυτισμού, άφου ό καθένας πρέπει να παραμείνει πιστός στην έκκλησία του. Οί λειτουργίες στο Μπόζε γίνονται γίνονται βάσει του λατινικού τυπικού (άφου ό καθένας σέβεται τήν παράδοσή του), αλλά οι ώρες είναι έτσι διαμορφωμένες, ώστε ό καθένας να μπορεί να προσεύχεται στην όμολογία του. Δέν υπάρχει intercommunio, διότι κάτι τέτοιο απαγορεύεται έπίσημα από τήν ηγεσία των Έκκλησιών, αλλά όλοι είναι παρόντες στίς λειτουργίες των άλλων. Κατ' έξαιρεσιν ό πατριάρχης Άντιοχείας (βάσει διμερούς συμφωνίας) έπιτρέπει στους μοναχούς του, όταν είναι άπών να κοινωνούν από τούς Ρωμαιοκαθολικούς(!).

Είπε ότι πλέον αναπνέουν μαζί οι δύο πνεύμονες της Έκκλησίας (έννοει Ρώμη και Κωνσταντινούπολη) και ότι ό πάπας Βενέδικτος ΙΣΤ' έφθασε στο σημείο να κάνει παραπομπές στους άγίους Συμεών Νέο Θεολόγο και Γρηγόριο Παλαμά. Υπογράμμισε ότι έχει έπίγνωση της διαφορετικής πορείας της Ρώμης μετά τό 1000 μ.Χ., αλλά εύχεται να ξεπεραστεί ή βραδύτητα στην προσέγγιση των «άδελφών Έκκλησιών». Υπενθύμισε ότι ήδη ό οίκουμενικός πατριάρχης Δημήτριος του είχε πει πώς προσευ-

χόταν νά καταστεί δυνατόν νά βρεθοῦν ξανά μαζί δυτικός καί ἀνατολικός μοναχισμός στό "Άγιον Όρος, ὅπως συνέδη μέ τήν μονή τῶν ᾽Αμαλφινῶν ἀπό τά χρόνια τοῦ ἁγίου ᾽Αθανασίου ᾽Αθωνίτου, μέχρι τά τέλη τοῦ 12ου αἰῶνα.

Εἶπε ἐπίσης ὅτι 17.000 ἐπισκέπτες ἔρχονται κάθε χρόνο στό Μπόζε (τό 50% αὐτῶν εἶναι κάτω τῶν 25 ἐτῶν), ὅτι πιστεύουν πολύ στή σιγή στό Μπόζε, ἔχουν μάθει νά ἀκοῦνε τούς ἄλλους χωρίς νά ζητᾶνε κάτι σέ ἀντάλλαγμα. "Ότι τό Μπόζε ἔχει τό ἴδιο πνεῦμα μέ τήν Μονή τοῦ πατρὸς Σωφρονίου στό Λονδίνο (!) καί τήν Νέα Σκήτη τῆς Νέας ᾽Υόρκης. Εἶπε ἐπίσης ὅτι ὁ πατήρ ᾽Ελισσαῖος τῆς Σιμωνόπετρας εἶναι τακτικός ἐπισκέπτης τοῦ Μπόζε καθὼς καί μοναχοί ἀπό τή Ρωσία, τό Σινᾶ καί τήν ᾽Αντιόχεια. Τό 1972 τό Μπόζε εἶχε στείλει γιά 7 μῆνες δικές του μοναχές σέ κάποια ἑλληνική Μονή στά Μέγαρα. ᾽Απηύθυνε πρόσκληση στούς ᾽Ελληνες μοναχοὺς νά ἐπισκέπτονται τό Μπόζε, γιά νά μελετοῦν μαζί καί νά διώσουν μαζί τή μοναστική ἐμπειρία.

Σημείωσε τίς μεγάλες οἰκουμενιστικές δυνατότητες τοῦ Μοναχισμοῦ, ἄν καί ξέρει τίς δυσκολίες, γνωρίζει τίς βιοπραγίες τῆς Ρώμης σέ βάρος τῶν ᾽Ορθοδόξων, πάντως δέν θέλει ἡ Μονή του νά ἀνταγωνίζεται τόν ἐπίσημο διάλογο

προσεγγίσεως μεταξύ τῶν ᾽Εκκλησιῶν. Προσέθεσε ὅτι στό μοναστήρι του τό βασικό εἶναι ἡ lectio divina (κάθε μοναχός ὑποχρεοῦται σέ τοῦλάχιστον 1 ὥρα μελέτης τό 24ωρο) καί ἡ προσευχή καί κανεῖς δέν γίνεται δεκτός ὡς μοναχός, ἄν δέν περάσει περίοδο δοκιμῆς 8 ἐτῶν. Παραδέχθηκε ὅτι δέν τά καταφέρνουν μέ τήν νηστεία καί εἶπε ὅτι ἐμεῖς στήν ᾽Ανατολή εἴμαστε πιό ἅγιοι ἀπό αὐτούς πάνω σ' αὐτό τό σημεῖο. Εἶπε ἐπίσης ὅτι ἡ μοναχική ζωὴ εἶναι καλή, ὁμορφή καί μακαρία καί πιστεύει ὅτι σήμερα πολλοὶ νέοι δέν ἐλκύονται ἀπό αὐτήν, διότι δέν τούς τονίζουμε ὅτι ἡ ζωὴ αὐτὴ εἶναι ὁμορφη. ᾽Ο ᾽Ιησοῦς δέν ἦταν ἀπομονωμένος, εἶχε φίλους καί πρέπει νά ἀνακτήσουμε τήν ὁμορφιά τῆς μοναχικῆς ζωῆς. Παραδέχθηκε ἐπίσης ὅτι εἶναι καλὸς μάγειρας.

᾽Ομολόγησε ὅτι ὁ μοναχισμός δέν πάει καλά στή Δύση καί ὅτι μειώνονται δραματικά οἱ ἱερατικές κλήσεις (στήν Γαλλία τῶν 62.000.000 ἔχουν μόνο 100 ἱερατικές κλήσεις τό χρόνο, ἐνῶ στό Βέλγιο τά τελευταῖα 12 χρόνια δέν ἔχουν καμμία ἱερατικὴ κλήση!). Τέλος παραδέχθηκε ὅτι ἡ Οὐνία εἶναι ἓνα σφάλμα τοῦ Πάπα, γιά τό ὅποιο πιστεύει ὅτι θά ζητήσῃ συγγνώμη κάποια στιγμή, δέν μποροῦν ὁμως νά πληγώσουν καί τά αἰσθήματα τῶν Οὐνιτῶν ἀδελφῶν τους(!).

᾽Η Παρακαταθήκη στό Διαδίκτυο φιλοξενεῖται στόν Διαδικτυακό Τόπο

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΛΟΓΟΣ

στή διεύθυνση

www.orthodox.net.gr

Συνιστοῦμε ἐπίσης τήν ἐπίσκεψη στήν ἰστοσελίδα:

www.orthros.org

**ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΤΟΥ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΛΑΙΤΣΑΚΗ
ΟΠΩΣ ΔΙΕΤΥΠΩΘΗΣΑΝ ΕΙΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΕ ΤΙΤΛΟ
«666 -ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΑΡ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΣΤΙ» - ΑΘΗΝΑ 2004
ὑπό ᾿Αγιορείτου Μοναχοῦ**

Εἰσαγωγικά

Ἐδῶ καί ἀρκετόν καιρό μᾶς ἐστάλη ἀπό τόν γνωστό ᾿Αγιορείτη μοναχό π. Δαμασκηνό, κελιώτη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Καρακάλλου, μία ἐπιστολή. Σ’ αὐτήν περιεχόταν ἡ ἀναίρεση ἀπό ἄλλον ᾿Αγιορείτη Μοναχό –ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νά διατηρήσει τήν ἀνωνυμία– τῶν κακοδοξιῶν πού περιέχονται στό βιβλίο τοῦ κ. Ἰωάννου Παλαιτσάκη μέ τίτλο «666. ᾿Αριθμός γάρ ἀνθρώπου ἐστί».

Φοβούμενοι μήπως κάνουμε διαφήμιση στό βιβλίο τοῦ κ. Παλαιτσάκη, ἀναβάλαμε τήν δημοσίευση τῆς. Ἦδη ὁμως ἔχουμε πεισθεῖ ὅτι ὄχι μόνον διαφήμιση δέν κάνουμε, ἀφοῦ ἤδη τό βιβλίο τοῦ κ. Παλαιτσάκη πωλεῖται παντοῦ καί διαφημίζεται, ἀλλ’ εἶναι ἐπείγουσα ἀνάγκη νά δημοσιευθεῖ ἡ κριτική τοῦ ᾿Αγιορείτου Μοναχοῦ πρὸς ἐνημέρωσιν ὅσον τό δυνατόν περισσοτέρων ἀνθρώπων, ὥστε νά μὴν ἀποδεχθοῦν θεωρίες πού ἐλέγχονται ὡς πεπλανημένες. Ὑπάρχει ἕνας ἀκόμη λόγος γιὰ τήν καθυστέρηση δημοσιεύσεως: Ἡ ἀναίρεση αὐτή ἐστάλη κατ’ ἀρχήν στήν ἐφημερίδα ᾿Ορθόδοξος Τύπος πρὸ τοῦ Πάσχα τοῦ 2005. Μετά τήν διαπίστωση ὅτι ὁ ᾿Ορθόδοξος Τύπος δέν προτίθεται νά τήν δημοσιεύσει, ἀποφασίσαμε νά τήν δημοσιεύσουμε στήν *Παρακαταθήκη*.

Ἡ ἐπιστολή τοῦ π. Δαμασκηνοῦ

Δαμασκηνός μοναχός
Κελλίον Τιμίου Προδρόμου
Ἱ. Μ. Καρακάλλου,
630 86 ᾿Αγιον ᾿Ορος

Πρὸς τήν Διεύθυνση
τοῦ περιοδικοῦ «Παρακαταθήκη»

᾿Αγαπητέ κ. Διευθυντά,

Θά ἤθελα νά σᾶς θέσω ὑπ’ ὄψιν, ὅτι κατόπιν τῆς κυκλοφορίας τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Ἰωάννου Παλαιτσάκη μέ τίτλον «666 - ἀριθμός γάρ ἀνθρώπου ἐστί» (᾿Αθήνα 2004), παρεκάλεσα γνωστόν μου ἔγκριτον ᾿Αγιορείτην μοναχόν νά ἀναγνώσῃ τό βιβλίο αὐτό καί νά μοῦ ἐκφράσῃ τήν γνώμη του ἐπὶ τῶν ἀναγεγραφομένων. Ὁ μοναχός αὐτός μοῦ ἀπέστειλε γράμμα περιέχον τήν κριτικὴν του ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου, τό ὁποῖον σᾶς ἀποστέλλω προτείνοντας νά τό δημοσιεύσετε, ἐάν τό κρίνετε σκόπιμον καί ὠφέλιμον διὰ τοὺς ἀναγνώστας σας. Τό γράμμα τοῦ μοναχοῦ αὐτοῦ εἶναι τό ἀκόλουθον:

Ἡ κριτικὴ στό βιβλίο τοῦ κ. Παλαιτσάκη

᾿Αγιον ᾿Ορος 20.12.2004

᾿Αγαπητέ π. Δαμασκηνέ,

... Σχετικὰ μέ τό ὡς ἄνω βιβλίο, ἀσφαλῶς δέν εἶμαι κατάλληλος γιὰ μία αὐθεντικὴ κρίσι. Καί διότι δέν ἔχω μεγάλη πρόσβασιν σέ πηγές καί λοιπὴ βιβλιογραφία, ὥστε νά εἶμαι σέ θέσι νά ἐλέγξω κατὰ πόσον τίς χρησιμοποιεῖ σωστά, ἀλλά –τό κυριώτερον– ἐπειδὴ μοῦ λείπουν οἱ κατάλληλες πνευματικὲς προϋποθέσεις (θεῖος φωτισμός). Ἀλλά ἐπειδὴ, ἀφ’ ἐνός μὲν τό θεωρῶ φανερά ἀπαράδεκτο, καί ἀφ’ ἐτέρου - τό πιό ἐπικίνδυνον- ὑπάρχουν τά πρωτοφανῆ καί ἄκρως ἐπαινετικά σχόλια καί οἱ υπερβολικά εὐμενεῖς συστάσεις καί προτροπαί, δι’ ἀνάγνωσίν του, ἀπό τοὺς π. Γ. Μεταλληνό καί κ. Ν. Σωτηρόπουλο¹, αἰσθάνθηκα τήν ἀνάγκη, ὑπακούοντας, νά σᾶς γράψω πρόχειρα τόν λογισμόν μου. Νομίζω, ὁμως, ὅτι ἐπιβάλλεται νά τό κριτικάρουν

1. Δέν μπορῶ νά τό πιστέψω! Δέν βρίσκω καμμίαν ἐξήγησιν (οὔτε καλό, οὔτε κακό λογισμό)! Ἡ μονα-

άνθρωποι με τίς κατάλληλες προϋποθέσεις (ιδίως πνευματικές), αλλά και με τό ανάλογο κῦρος, ὡς ἀντίβαρον διά τίς δύο εὐμενεῖς κριτικές...

Γενικῶς

1. Χωρίς μεγάλη δυσκολία μπορεί νά διακρίνη κανείς, ὅτι ὁ συγγραφεύς δέν ἐπαρκεῖ γιά τέτοιο ἔργο. Διότι:

α) Τόν ἀπαραίτητο θεῖο φωτισμό, ὄχι μόνον τόν στερεῖται - οὔτε ἀπλῶς, σέ κανένα σημεῖο τοῦ βιβλίου του δέν φαίνεται νά τόν ἐκζητῆ - ἀλλ' οὔτε κἄν τόν θεωρεῖ ὡς προϋπόθεσιν διά τήν κατανόησιν καί ὀρθήν ἐρμηνείαν τῆς Ἐποκαλύψεως. Ὡς προϋποθέσεις, θεωρεῖ μόνον τήν **πίστιν** [ὅτι τό κείμενο αὐτό (τῆς Ἐποκαλύψεως) εἶναι Λόγος Θεοῦ] καί τήν **γνώση** (τοῦ περιεχομένου καί τῆς ἐρμηνείας ὅλων τῶν ἄλλων βιβλίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς) ὡς ἐπίσης καί τήν **φαντασία** (!) (σελ. 23, 104 καί ἄλλαχοῦ). Καί, ἄν καμμιά φορά χρησιμοποιῆ τόν ὄρον «Σοφία τοῦ Θεοῦ», ἐννοεῖ ἀπλῶς τήν ξερῆ ἀγιογραφική **«γνώση»**.

β) Ὁ συγγραφεύς, ὀμιλεῖ καί ἐργάζεται ὡς Προτεστάντης: «Ἡ Γραφή διά τῆς Γραφῆς». **Ἄγνοεῖ τελείως τήν Ἱεράν Παράδοσιν!** Καί τό χειρίστον: Τούς Πατέρας, τούς Ἁγίους, τās Οἰκουμενικάς Συνόδους, τήν Ἐκκλησίαν ὡς σύνολον² καί διαχρονικῶς³, ὄχι ἀπλῶς τούς κρίνει καί κατακρίνει, ἀλλά ὀμιλεῖ καί περιφρονητικά, εἰρωνικά, συκοφαντικά καί ὑβριστικά δι' αὐτούς! Τούς θεωρεῖ ἐνεργουμένους, τυφλωμένους καί πωρωμένους ἀπό τό «μυστήριον τῆς πλάνης καί τῆς ἀνομίας»! Δέν συνάντησα καμμίαν περίπτωσιν Ἁγίου νά τόν προσφωνή-

σῆ ὡς «Ἁγιον», ἀλλά λέγει: «ὁ Εἰρηναῖος», «ὁ Ἰππόλυτος», «ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός», «ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος», «ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός»...

γ) Μερικές φορές διαφαίνεται καί μία ὑποτίμησις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

δ) Τόσον θεολογικά, ὅσον καί φιλολογικά, χαρακτηρίζεται ἀπό ἡμιμάθεια. Φυσικά, ἔχει δουλέψει ἀρκετά συγκεντρώνοντας πολύ ὑλικό, καί, μέ τήν ἐξυπνάδα του, τήν σοφιστεία του καί τήν φαντασία του ἐντυπωσιάζει· ἀλλά, ἀπό χονδρά λάθη πού τοῦ ξεφεύγουν, προδίδεται ἡ ἡμιμάθειά του καθῶς καί τό ὅτι δέν ἔχει ἀφομοιώσει τό ὑλικό του.

2. Παρά ταῦτα, εἶναι κυριευμένος ἀπό **φοβερῆ ἐπαρση!** Θεωρεῖ τό βιβλίο του «Πατερικό κείμενο»(!), πού μέ τήν **«νέα ἐρμηνεία»** του θά «ἀνάψει φωτιά» καί θά **«κατακαύσει** ὅλες τίς ἐρμηνεῖες πλάνης, ἀνομίας καί ἐφησυχασμοῦ...»(σελ. 169)! Ὁμοιάζει μέ τόν Κύπριο δημοσιογράφον Μ. Μιχαήλ (Ψευδώνυμο: Σέργιος Νεῖλος), ὁ ὁποῖος στό πρό δεκαπενταετίας σχετικό βιβλίο του μέ τίτλο «Ὁ Ἀντίχριστος κτυπᾷ τήν πόρτα μας», ὅπου ἀνέπτυσε τίς «νέες ἐρμηνεῖες» του κατέληγε: «Ὁ γράφων, μετά ἀπό 19 αἰῶνες ἐρμήνευσε σωστά, γιά πρώτη φορά, τά φοβερά γεγονότα πού θά διαδραματισθοῦν κατά τήν ἐσχατολογική ἐποχή. «Οὕτως ἔδοξε τῷ Τριαδικῷ Θεῷ»(!)⁴. Καί τώρα ἡ ἱστορία ἐπαλαμδάνεται...

3. Ἐπίσης, θά πρέπη νά ἐπισημανθῆ, ὅτι ἡ ἔρευνά του δέν χαρακτηρίζεται ἀπό ἐντιμη καί εἰλικρινῆ ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας - ἔστω καί ὀρθολογιστική. Γενικεύοντας ἢ παραβλέποντας,

δική περίπτωσιν πού μπορεί νά χωρέσῃ τό μυαλό μου εἶναι ὅτι καί οἱ δύο τους εἶδαν δοκίμιον τοῦ βιβλίου πρωτογενές καί ριζικά διάφορον τοῦ κυκλοφορηθέντος. Ἄλλά, στήν περίπτωσιν αὐτήν ὀφείλουν, μέ κάθε τρόπον, νά δημοσιοποιήσουν τήν ἀντίθεσιν τους, ὡς καί τήν ἐξαπάτησιν πού ἔγινε.

2. Καί ὄχι ἀπλῶς καί μόνον «τούς θεολόγους καί θεολογοῦντας, ἐκκλησιαστικούς συγγραφεῖς, ἐρευνητάς...», ὅπως ἐλλιπῶς ἀναφέρει ὁ κ. Σωτηρόπουλος εἰς τόν πρόλογόν του.

3. Ἐπί «εἰκοσιένα (sic) αἰῶνες μετά τήν Ἀνάστασιν, Ἀνάληψιν καί Ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ» (σελ. 174).

4. Ἀπλῶς, γιά λόγους δικαιοσύνης, θά πρέπει νά λεχθῆ ὅτι ὁ Μ.Μ., τοῦλάχιστον, ἔγραφε μέ εὐλάβεια πρὸς τούς Ἁγίους μας, τῶν ὁποίων τίς ἐρμηνεῖες, σέ μεγάλο βαθμό, ἐχρησιμοποίησε· φυσικά πολλάκις «κατά τό δοκοῦν».

ὑπερτονίζοντας ἢ ὑποτονίζοντας, ἀκριβολογώντας ἢ δικαιολογώντας τίς αὐθαιρεσίες του, ἢ καί ἀφήνοντας τελείως ἀσχολίαστο κάτι πού δέν τόν συμφέρει, ἐρμηνεύοντας ἐσφαλμένα, παραποιώντας ἐμφανῶς, φάσκοντας καί ἀντιφάσκοντας κ.τ.τ. ἀγωνίζεται νά ἀναδείξῃ τίς θέσεις του καί τόν ἑαυτό του καί νά σπιλώσῃ τούς πάντας καί τά πάντα (καί, ὅλα αὐτά –ὑποτίθεται– ὕστερα ἀπό τίς διορθώσεις τῶν π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ καί κ. Νικολάου Σωτηροπούλου).

Μέ τέτοιες λοιπόν προϋποθέσεις, φυσικόν εἶναι οἱ θέσεις καί τά συμπεράσματά του νά εἶναι πεπλανημένα.

Εἰδικώτερον

Εἶναι ἀμέτρητα τά ὡς ἄνω σφάλματα μέσα στίς 200 περίπου σελίδες τοῦ ἐν λόγῳ βιβλίου, πού γιά νά ἐπισημανθοῦν καί ἀνασκευασθοῦν λεπτομερῶς, θά ἀπαιτεῖτο νά γραφοῦν τοῦλάχιστον ἄλλες 200 σελίδες! Γι' αὐτό, ὅτι ἔπρεσε στήν ἀντίληψή μου, ἀπλῶς τό ἐσημείωσα. Κατωτέρω, θά ἀναφερθῶ, κάπως ἐκτενέστερα, σέ λίγα μόνον συγκεκριμένα χαρακτηριστικά σημεῖα:

1. Ἐνῶ τήν φωνήν τῆς Παραδόσεως, ἐπί τοῦ θέματος, τήν θεωρεῖ ὡς «ἐντάλματα ἀνθρώπων» καί ὡς «ἐρμηνεῖα πλάνης καί ἀνομίας», ἀναγκάζεται, (πιθανώτατα τοῦ ὑπεδείχθη ὑπό τῶν διορθωτῶν), διά νά προλάβῃ τήν ἀγανάκτησιν καί ἀντίδρασιν ὅσων ἔχουν κάποια στοιχειώδη Ὁρθόδοξον θεολογικήν αἴσθησιν- «ἰδίως τούς θεολόγους καί κληρικούς» (σελ. 75-76), νά κάνη τόν... παραδοσιακόν! Παρ' ὅτι, δηλαδή, σ' ὅλο του τό βιβλίον τονίζει τά: «**νέα ἐρμηνεῖα**», «**κανέννας** ἕως τώρα», «**ὄλοι**», κ.λπ., στήν σελίδα 76 ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ «**νέα ἐρμηνεῖα**» του «ἀνασύρει ἀπό τά βάθη τῆς λήθης... τήν ... ἀνόθευτη ἐκκλησιαστική παράδοση τῶν **πρώτων** Χριστιανικῶν χρόνων... (πολύ πρὶν ἀπ' τόν Εἰρηναῖο...)», ὁ ὁποῖος ἔζησε τό 144-202 μ.Χ.! Καί, ἡ ἀπόδειξις; Θαυμάσατε: Μία φράσις τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου Καισαρείας (τέλη τοῦ 5ου αἰῶνος!), ἡ ὁποία ἀναφέρει, ὅτι τήν περί «θηρίων» ἐρμηνεῖα τοῦ κ. Παλαιτσάκη τήν ἔδιδαν καί ἄλλοι «τινες»· τελείως ἀόριστα· ὁ ἅγιος Ἀνδρέας,

αὐτούς, ὄχι μόνον δέν τούς τοποθετεῖ χρονολογικά «πολύ πρὶν ἀπό τόν (ἅγιον) Εἰρηναῖο» (ὅπως δηλ. κάνει ὁ συγγραφεύς), ἀλλά σαφέστατα τούς ἀντιδιαστέλλει ἀπό ὅλους τούς Ἁγίους, τῶν ὁποίων (Ἁγίων) τήν γνώμην ἀσπάζεται καί ὁ ἴδιος (ἅγ. Ἀνδρέας). Ὁ κ. Παλαιτσάκης, μή μεταφράζοντας ὀρθῶς (ὡς παράθεσιν τά ὀνόματα τῶν Ἁγίων), ἀφήνει ἀτόνιστη αὐτήν τήν ἀντιδιαστολήν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου (σελ. 76). Συνεχίζοντας τήν παραποίησην καί διαστροφήν τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου ὁ κ. Παλαιτσάκης, διά νά ὑποστηλώσῃ τήν παραδοσιακότητα τῆς **νέας ἐρμηνείας** του, εἰς τήν ἀρχήν τῆς σελ. 77 παραθέτει (καί ἐρμηνεύει) τεμάχιον ἐκ τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου ἀκρωτηριασμένον ἀπό τήν φυσικήν συνέχειάν του, ὥστε νά ἐξαγάγῃ τό ἐπιθυμητόν του ἀποτέλεσμα. Τό τεμάχιον αὐτό λέγει τά ἑξῆς: «... Καί εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς· καί εἶχε κέρατα δύο ὅμοια Ἀρνίῳ, καί ἐλάλει ὡς δράκων (Ἀποκ. ιγ' 11). Τό θηρίον τοῦτο οἱ μὲν τόν Ἀντίχριστον φασίν· ἑτέροις δέ ἔδοξε τόν Σατανᾶν εἶναι καί τά δύο αὐτοῦ κέρατα τόν Ἀντίχριστον καί τόν ψευδοπροφήτην αἰνίττεσθαι. Ὁμολογουμένον δέ καί τοῦ ψευδοπροφήτου ἐν ἰδίῳ προσώπῳ ἔρχεσθαι, οὐκ ἄτοπον ἡγοῦμεθα, τόν μὲν δράκοντα εἰς τόν Σατανᾶν· τό δέ θηρίον τό ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναβαῖνον εἰς τόν Ἀντίχριστον· τό δέ παρόν, κατά τό δοκοῦν τῷ μακαρίῳ Εἰρηναίῳ, εἰς τόν ψευδοπροφήτην ἐκλαμβάνεσθαι, ἐκ τῆς γῆς μὲν ἀνερχόμενον, δηλαδή τῆς γῆϊνης καί χαμερποῦς πολιτείας· ἔχον δέ κέρατα ὅμοια Ἀρνίῳ, διά τό ἐν δορᾷ προδάτου τοῦ κεκρυμμένου λύκου τό φονικόν περικαλύπτειν...» (P.G.106, 336D).

Δηλαδή, ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἀναφέρει τρεῖς ὑπάρχουσες κατά τήν ἐποχὴν του ἐρμηνεῖες γιά τό «θηρίον τό ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς».

α) Ὅτι εἶναι ὁ Ἀντίχριστος. Ἐρμηνεῖαν, τήν ὁποίαν ὑποστηρίζει ὁ κ. Παλαιτσάκης, καί γι' αὐτό τήν τονίζει εἰς τό κείμενον μέ ἔντονους μαύρους χαρακτήρες. Αὐτήν τήν ἐρμηνεῖαν, ὁ Ἁγιος δέν αἰσθάνεται κἄν τήν ἀνάγκην νά τήν ἀντικρούσῃ ἐδῶ, διότι ἤδη (εἰς τό προηγούμενον κεφάλαιόν του) τήν ἀντεδιέστειλε σαφῶς πρὸς τήν ὀρθήν ἐρμηνεῖαν τῶν Ἁγίων, τήν ὁποίαν καί ὁ ἴδιος ἠσπᾶσθη.

β) Ὅτι εἶναι ὁ Σατανᾶς καί τά δύο του κέρατα εἶναι ὁ Ἀντίχριστος καί ὁ Ψευδοπροφήτης. Αὐτήν τήν ἐρμηνείαν ὁ Ἅγιος τήν ἀντικρούει μέ τό ἐπιχειρήμα ὅτι ὁ Ψευδοπροφήτης θά εἶναι ξεχωριστόν (τρίτον) πρόσωπον.

γ) Ὅτι εἶναι ὁ Ψευδοπροφήτης (ὡς τρίτον πρόσωπον). Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας αὐτήν τήν ἐρμηνεία –οὔσαν ἐπίσης καί τοῦ ἁγίου Εἰρηναίου– ἀποδέχεται καί δι' ἐπιχειρημάτων ὑποστηρίζει. Μάλιστα, δι' ἀποφυγῆν συγχύσεων ἀνακεφαλαιώνει ἐδῶ καί τά προλεχθέντα ὑπ' αὐτοῦ περί τῶν δύο ἄλλων «θηρίων», ὅτι, δηλαδή, τόν «δράκοντα» (Ἀποκ. ιβ') θεωρεῖ ὡς τόν Σατανᾶν καί τό «θηρίον τό ἐκ τῆς θαλάσσης» ὡς τόν Ἀντίχριστον.

Ὁ κ. Παλαιτσάκης, διά τοῦ ἀκρωτηριασμοῦ του, παραθέτει μόνον τίς δύο πρῶτες –ἐσφαλμένες– ἐρμηνεῖες (καί, μάλιστα, τήν δευτέραν μισήν). Εἰς δέ τήν ἐρμηνείαν του (μετάφρασιν τοῦ κειμένου), διά τῆς παρενθέσεώς του (ὁ Ψευδοπροφήτης) συγγέει εἰς τόν ὑψιστον βαθμόν τά πράγματα, ὥστε νά δίδεται ἡ ἐντύπωσις, ὅτι ὁ Ψευδοπροφήτης, ἡ ταυτίζεται μέ τόν Ἀντίχριστον (!) (ἐρμηνεία πού ὑποστηρίζει ὁ κ. Παλαιτσάκης), ἡ ταυτίζεται μέ τόν Σατανᾶν (!) (ἐρμηνείαν, τήν ὁποίαν οὐδεῖς οὐδέποτε, καθόσον γνωρίζω, ὑπεστήριξε).

Ἐπίσης, ἄξιον ἀπορίας εἶναι: Πῶς ὁ κ. Σωτηρόπουλος δέχεται τυφλά - καί ἐπαναλαμβάνει στόν πρόλόγόν του (σελ. 13, ἄνευ ἀριθμοῦ) - αὐτόν τόν αὐθαίρετον, ἡ ὀρθότερα, ψευδή, ἰσχυρισμόν τοῦ συγγραφέως; (!)

Ὅσον ἀφορᾷ δέ εἰς τόν ἐν κατακλείδι (τέλος τοῦ Κεφαλαίου «Ἐπίλογος τοῦ Ἐπιλόγου», σελ. 176-179) φόβον - ἡ, μᾶλλον, πόθον- τοῦ κ. Παλαιτσάκη περί τῆς ἐρμηνείας ὅτι: ἡ «**παράδοσις**» θά εἶναι τό ὄνομα τοῦ θηρίου (!)⁵, νομίζω, ὅτι ἐκεῖνος πού ὀδηγεῖ εἰς αὐτήν τήν ἐρμηνείαν εἶναι ὁ ἴδιος καί ὄχι ἡ «ἐπικρατοῦσα ἐρμηνεία». Καί τοῦτο, ἀφ' ἐνός μὲν, διά τῆς διδασκαλίας του, ὅτι τό θηρίον (τό πρῶτον) δέν θά εἶναι ἄνθρωπος καί δέν θά ἔχη ὄνομα ἀνθρώπου, ἀλλά (θά ἔχη) ὄνομα «ὀργανώσεως, πνευματικοῦ κινήματος...», καί ἀφ' ἑτέρου διά τῆς καθ' ὅλα ὑβριστικῆς τοποθετήσεώς του ἔναντι τῆς Παραδόσεως.

Ἀντιθέτως, ἡ «ἐπικρατοῦσα ἐρμηνεία», διδάσκουσα ὅτι τό πρῶτον θηρίον εἶναι ὁ Ἀντίχριστος καί, συνεπῶς, ὅτι τό ὄνομά του εἶναι ὄνομα ἀνθρώπου, ἀποκλείει αὐτήν τήν φανταστικήν του ἐρμηνεία.

(συνεχίζεται)

Ἄν ἀρνεῖσθε τό προσωπικό σας θέλημα ἀναζητώντας τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεός θά εἶναι μαζί σας. Ἄν ἐπιμένετε ν' ἀκολουθεῖτε τό δικό σας λογισμό, ὁ Θεός θά σᾶς ἐγκαταλείψει.

* * *

Ἡ πιό μεγάλη τιμωρία γιά τόν ἄνθρωπο εἶναι νά τόν «παραδώσει» ὁ Θεός στό ἴδιο θέλημά του. Στήν ἐποχή μας, πού ἀπέρριψε τόν Χριστό, κανεῖς δέν κατανοεῖ τήν ὀλοφάνερη αὐτή δουλεία.

Ἄρχιμ. Σωφρονίου (Σαχάρωφ), *Περί Πνεύματος καί Ζωῆς*, ἐκδ. Ἱερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας, 1995, σ. 65.

5. Ἐπειδή τό ἄρθροισμα τῶν ψηφίων τῆς λέξεως ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ εἶναι 666.

ΠΤΥΧΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

τῆς Ἑλένης Ἀνδρουλάκη, καθηγήτριας

Σάλος δημιουργήθηκε πρόσφατα στην Ἀγγλία, μετά τό δημοσίευμα τοῦ Dr David Colquhoun, καθηγητοῦ Φαρμακολογίας στό Πανεπιστήμιο University College London, στό ἔγκριτο ἐπιστημονικό περιοδικό «Nature». Τό ἄρθρο τοῦ καθηγητοῦ -πού δημοσιεύτηκε τό Μάρτιο, ἀναδημοσιεύτηκε στίς μεγαλύτερες ἀγγλικές ἐφημερίδες, προβλήθηκε ἀπό τό BBC καί φέρει τόν εὐστοχο τίτλο «Πτυχία ἐπιστήμης χωρίς τήν ἐπιστήμη» -ἔριξε κυριολεκτικά βόμβα στό χῶρο τῶν ἐναλλακτικῶν «θεραπειῶν». Ὁ καθηγητής καταγγέλλει ὅτι κάποια νεότερα ἀγγλικά Πανεπιστήμια -ἰδρυθέντα μετά τό 1992- δίνουν σήμερα πτυχία ἐπιστήμης (B.Sc) στήν ὁμοιοπαθητική, τή ρεφλεξολογία καί ἄλλες ἐναλλακτικές «θεραπείες», καταστρέφοντας ἔτσι τή φήμη τους, ἀλλά καί τήν πιθανότητα νά ἀναγνωριστοῦν ὡς ἰσάξια μέ τά παλαιότερα ἀναγνωρισμένα Πανεπιστήμια.

«Πολλοί ἐπιστήμονες καί ὑπέρμαχοι τῆς τεκμηριωμένης ἰατρικῆς θεωροῦν ὅτι εἶναι ἀδικαιολόγητο τό νά δίδεται στήν ὁμοιοπαθητική ἐπιστημονικό γόητρο, μέ τήν τοποθέτησή της δίπλα στή φυσική, τή χημεία καί τή βιολογία» ἔγραψε τό «Nature».

Τά πτυχία αὐτά, ἐπισημαίνει ὁ καθηγητής David Colquhoun «ὄχι μόνο δέν εἶναι καθόλου πτυχία ἐπιστήμης, ἀλλά ἀντίθετα εἶναι πράγματι ἀντι-ἐπιστημονικά... Εἶναι σαφῶς ἀνέντιμα». Καί σέ δήλωσή του στήν «Guardian» (22/3/07) τονίζει ὅτι «αὐτό εἶναι ἀντίστοιχο μέ τή διδασκαλία τῆς θεραπευτικῆς τοῦ γιατροῦ-μάγου». «Ἡ ὁμοιοπαθητική, γιά παράδειγμα, δέν ἔχει ἀλλάξει σχεδόν καθόλου ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰῶνα. Εἶναι περισσότερο θρησκεία, παρά ἐπιστήμη... Οἱ ἀρχές τοῦ βελονισμοῦ μοιάζουν μέ ἐπιστήμη, ἀλλά δέν εἶναι... Ἄλλα μαθήματα ἐναλλακτικῆς ἰατρικῆς περιλαμβάνουν ἀρωματοθεραπεία, βελονισμό, παραδοσιακή κινεζική ἰατρική, βοτανοθεραπεία, ρεφλεξολογία,

ὀστεοπαθητική, θεραπευτική «ἐργασία στό σῶμα» (therapeutic bodywork), φυσιοπαθητική (naturopathy), ἀγιουρβέδα, σιάτσου καί τσί κούνγκ. Κανένα ἀπό αὐτά δέν εἶναι οὔτε κατά διάνοια ἐπιστήμη καί ὁμως ὅλα αὐτά ἀποτελοῦν μέρος τῶν πτυχίων ἐπιστήμης... Τά Πανεπιστήμια ἦταν χῶροι ὅπου μποροῦσε κανείς νά στραφεῖ γιά ἀνεξάρτητη σκέψη καί ἀπόψεις, χωρίς τή διαστρέβλωση τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων. Τά καλύτερα Πανεπιστήμια εἶναι ἀκόμα τέτοιοι χῶροι, ἀλλά ἡ ἀνεξαρτησία τῆς σκέψης ποτέ δέν κινδύνευσε περισσότερο» («Nature», 22 Μαρτίου 2007).

Σοβαροί ἐπιστημονικοί φορεῖς, ὅπως ὁ Βρετανικός Ἰατρικός Σύλλογος, ἡ Γαλλική Ἰατρική Ἀκαδημία καί πολλοί ἄλλοι, ὅπως ἐπίσης καί κορυφαῖοι πανεπιστημιακοί γιατροί (μεταξὺ αὐτῶν καί ὁ Sir James Black, κάτοχος τοῦ Νόμπελ Ἰατρικῆς) στρέφονται ἐναντίον τῶν ἐναλλακτικῶν «θεραπειῶν» καί μάλιστα κάποιοι Ἰατρικοί Σύλλογοι προειδοποιοῦν ὅτι θά πρέπει νά ὑπάρξει αὐστηρότερη διευθέτηση τοῦ θέματος.

Ἐπίσης, ὁ ἐκπρόσωπος γιά τίς ἐπιστήμες τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων τονίζει ὅτι «δέν μπορεῖ νά χρησιμοποιεῖται ὁ ὅρος B.Sc γιά νά προσδίδεται νομιμότητα σέ μή-ἐπιστημονικά θέματα, πολύ λιγότερο δέ, γιά ψευδο-ἐπιστήμες ἢ ἀντι-ἐπιστήμες, ὅπως εἶναι ἡ ὁμοιοπαθητική» («Guardian», 22/3/07). Καί προτίθεται νά ρωτήσει τόν ὑπουργό Παιδείας «τί μέτρα μπορεῖ νά λάβει γιά νά ἐξασφαλίσει ὅτι ἡ μή-ἐπιστήμη δέν θά μεταμφιέζεται σέ ἐπιστήμη στά Πανεπιστήμια».

«Ἀρωμαμένες» δόσεις παιδείας καί στό Πανεπιστήμιο Αἰγαίου

Τήν ἴδια περίοδο πού στήν Ἀγγλία δίνονται μάχες γιά τήν προστασία τῆς Ὑγείας καί τῆς Παιδείας -καί μάχες σκληρές ἀφοῦ ἀκόμα καί

ἀκραίες εναλλακτικές μέθοδοι προωθούνται από μέλη της Βασιλικής Οικογένειας- ξικινιά, για πρώτη φορά σέ Ἑλληνικό Πανεπιστήμιο, πρόγραμμα σπουδῶν γιά μεταπτυχιακό δίπλωμα (M.Sc) στήν Ὀμοιοπαθητική. Ὁχι δέδαια σέ κάποια Ἱατρική Σχολή, ἀλλά στό Τμήμα «Μηχανικῶν Σχεδίασης Προϊόντων καί Συστημάτων»! Μέ μεγάλη ἐκπληξη πληροφορηθήκαμε, ὅτι, τό κατά τά ἄλλα καλό Πανεπιστήμιο τοῦ Αἰγαίου, ἐνέταξε στό νέα του μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδῶν καί ἓνα γιά τήν

Ὀμοιοπαθητική. Βάσει τῆς κοινῆς λογικῆς τά μεταπτυχιακά προγράμματα πρέπει νά ἔχουν σχέση μέ τό γνωστικό ἀντικείμενο τῆς Σχολῆς, ἀλλιῶς νά περιμένουμε καί οἱ Ἱατρικές Σχολές νά θεσπίσουν μεταπτυχιακό στή «Μηχανική καί Σχεδίαση Προϊόντων»! Τό κόστος τοῦ ἐν λόγω προγράμματος ἐκτιμᾶται σέ 320.000 εὐρώ ἐτησίως. Τό κύρος ἑνός καλοῦ ἀνωτάτου ἰδρύματος καί ὁ κατεξοχῆν στόχος τῶν Πανεπιστημίων, δηλαδή ἡ προαγωγή τῆς ἐπιστήμης, σέ ποιό δωμό ἄραγε θυσιάστηκαν;

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος, *Βουδδιστικές αἰρέσεις στό φῶς τῆς Ὀρθοδοξίας*, ἐπιμέλεια μοναχός Ἀρσένιος Βλιαγκόφτης, ἐκδ. Παρακαταθήκη, Θεσσαλονίκη 2007, σσ. 104, σχῆμα 12 x 20,5 ἐκ.

Ἐνδεκα χρόνια μετά τήν κοίμηση τοῦ μακαριστοῦ πατρός Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, ἐκδίδεται ἀπό τά κατάλοιπά του τό βιβλίο αὐτό. Πρόκειται γιά μιᾶ ἐμπλουτισμένη καί ἐπεξεργασμένη μορφή τῆς ὁμιλίας πού ἔκανε σέ Ἡμερίδα πού διοργάνωσε ἡ Ἱερά Μητρόπολις Κασσανδρείας στίς 27 Ἀπριλίου τοῦ 1995 γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς ἰδρύσεως τότε βουδδιστικοῦ μοναστηριοῦ στόν Χολομώντα Χαλκιδικῆς ἀπέναντι ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος. Τό βουδδιστικό αὐτό «Κέντρο Τρίχρονης Ἀπομόνωσης» ἐξακολουθεῖ καί σήμερα νά λειτουργεῖ, παρὰ τούς δικαστικούς ἀγῶνες πού δόθηκαν ἐπί μία σχεδόν ὀκταετία.

Ὁ π. Ἀρσένιος Βλιαγκόφτης, ἐκ τῶν στενῶν συνεργατῶν τοῦ π. Ἀντωνίου, ἐπιμελήθηκε τήν ἐκδοση τοῦ βιβλίου ἀπό τά χειρόγραφα πού ἔθεσαν στή διάθεσή του οἱ κληρονόμοι τοῦ π. Ἀντωνίου, συμπληρώνοντάς το καί μέ σημειώσεις γιά τήν τρέχουσα κατάσταση τοῦ Βουδδισμοῦ στήν Ἑλλάδα.

Τό βιβλίο προλογίζει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σισανίου καί Σιατίστης κ. Παῦλος, ἐκ τῶν πρωτεργατῶν ἐπίσης τῆς ποιμαντικῆς ἀντιμετώπισης τῶν συγχρόνων αἰρέσεων (σεκτών).

Γράφει μεταξύ ἄλλων στόν Πρόλόγο του ὁ Σεβασμιώτατος γιά τό βιβλίο: «... ὁ π. Ἀντώνιος μέ γνώση καί μέθοδο ἀποκαλύπτει ὅλες τίς πλευρές καί τίς σχολές τοῦ Βουδδισμοῦ, ἐπισημαίνει τίς συνέπειες αὐτῶν τῶν διδασκαλιῶν γιά τόν ἄνθρωπο καί τή ζωή του καί ἐξηγεῖ τήν Ὀρθόδοξη διδασκαλία, τήν μόνη σώζουσα τόν ἄνθρωπο».

Ὅσο γιά τόν π. Ἀντώνιο Ἀλεβιζόπουλο ὑπεραρκοῦν αὐτά πού εἶχε πεῖ στήν Γ' Πανορθόδοξο Συνδιάσκεψη γιά θέματα αἰρέσεων ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ὑδρας κ. Ἱερόθεος τό 1993. Τόν εἶχε χαρακτηρίσει ὡς τήν καρδιά, τόν ἐγκέφαλο καί τά νεῦρα τῆς ποιμαντικῆς ἐργασίας γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν συγχρόνων αἰρέσεων.

Τό μικρό ἀλλά περιεκτικό αὐτό βιβλίο ἀποτελεῖ συγχρόνως μιᾶ πραγματεία μέ πλήρη ἐπιστημονική τεκμηρίωση, ἀλλά καί μιᾶ παρουσίαση –γιά πρώτη φορά– τοῦ σκηνηκοῦ τῆς δράσεως τῶν βουδδιστικῶν ὁμάδων στήν Ἑλλάδα μέ στοιχεῖα μέχρι σήμερα (2007).

Πρόκειται για ένα «όπλο μάχης», όπως τό χαρακτηρίζει στον Πρόλογό του ὁ Ἅγιος Σιατίστης, τό ὁποῖο θά εἶναι ἰδιαίτερα χρήσιμο σήμερα, πού ὁ Βουδδισμός παρουσιάζεται καί στήν Ἑλλάδα ὡς πολύ «in».

Εὐγένιος (π. Σεραφεῖμ) Ρόουζ, *Μηδενισμός. Ἡ ἀρχή τῆς ἀποστασίας στή σύγχρονη ἐποχή*, ἐκδ. Μυριόβιβλος, Ἀθήνα 2007, σσ. 192, σχῆμα 14,5 x 20,5 ἐκ.

Οἱ ἐκδόσεις *Μυριόβιβλος* δέν ἀριθμοῦν πολλά χρόνια ζωῆς στήν ἑλληνική ἀγορά τοῦ βιβλίου, μᾶς ἔχουν ὁμως δώσει ἀξιόλογα βιβλία, κυρίως αὐτά τοῦ Ἀμερικανικῆς καταγωγῆς Ὁρθοδόξου ὁμολογητοῦ π. Σεραφεῖμ Ρόουζ († 1982).

Ἡ νέα ἐκδοση (Ἰούνιος 2007) εἶναι τό νεανικό ἔργο του μέ τίτλο «Μηδενισμός», τμήμα ἑνός εὐρύτερου ἔργου πού σχεδίαζε καί στό ὁποῖο εἶχε δώσει τόν τίτλο «Τό Βασίλειο τοῦ Ἀνθρώπου καί τό Βασίλειο τοῦ Θεοῦ».

Ὁ π. Σεραφεῖμ στόν «Μηδενισμό» συνοψίζει καί ἐμβραθύνει στήν πορεία αὐτονομήσεως καί ἀποστασίας τοῦ ἀνθρώπου τῆς Δύσεως ἀπό τόν ἀληθινό Θεό. Ἡ πορεία αὐτή παρουσιάζεται σέ ὅλα τά στάδια τῆς δραματικῆς τῆς ἐξελέξεως, μέ ὀριακό σημεῖο τή διακήρυξη τοῦ Νίτσε ὅτι «ὁ Θεός πέθανε». Ὁ νιτσεϊκός Ὑπεράνθρωπος, πού μπαίνει στή θέση τοῦ Θεοῦ, μᾶς φέρνει κατευθείαν στόν προβαλλόμενο ἀπό τό κίνημα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἄνθρωπο - θεό.

Ἡ δομή τοῦ ἀξιόλογου καί ἀποκαλυπτικοῦ αὐτοῦ γιά τήν πορεία τῆς Δύσεως βιβλίου δίδεται στά Περιεχόμενά του.

Μετά τό πρῶτο εἰσαγωγικό κεφάλαιο μέ τίτλο «Τό Ἐρώτημα τῆς Ἀλήθειας» ἀκολουθεῖ τό δεύτερο κεφάλαιο μέ τίτλο «Τά στάδια τῆς Μηδενιστικῆς Διαλεκτικῆς», ὅπου ὁ συγγραφέας πραγματεύεται τά ρεύματα τοῦ Φιλελευθερισμοῦ, τοῦ Ρεαλισμοῦ, τοῦ Βιταλισμοῦ καί τοῦ Μηδενισμοῦ τῆς Καταστροφῆς.

Τό τρίτο κεφάλαιο ἔχει τίτλο «Ἡ Θεολογία καί τό Πνεῦμα τοῦ Μηδενισμοῦ» καί ὑποθέματα τόν «πόλεμο κατά τοῦ Θεοῦ», καί τή «λα-

τρεία τοῦ μηδενός», ἐνῶ στό τέταρτο κεφάλαιο μέ τίτλο «Τό Μηδενιστικό Πρόγραμμα», παρουσιάζεται ἡ καταστροφή τῆς Παλαιᾶς Τάξης, ἡ κατασκευή τῆς «Νέας Γῆς» καί ἡ κατασκευή τοῦ «Νέου Ἀνθρώπου».

Ἀκολουθεῖ τό πέμπτο κεφάλαιο μέ τίτλο «Πέραν τοῦ Μηδενισμοῦ» καί τό βιβλίο κλείνει μέ ἕνα Παράρτημα τιτλοφορούμενο «Ἡ Φιλοσοφία τοῦ Παραλόγου». Πρόκειται γιά κείμενο τοῦ π. Σεραφεῖμ, γραμμένο τήν ἴδια ἐποχή πού ἐγράφη καί ὁ «Μηδενισμός», τόν ὁποῖο συμπληρώνει.

Τό βιβλίο ἀνοίγει μέ δύο Προλόγους. Ὁ πρῶτος, ἀπό τήν ἀγγλική ἐκδοση τοῦ βιβλίου, ἀνήκει στόν ἱερομόναχο Δαμασκηνό Κρίστενσεν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ τῆς Ἀλάσκας, τήν ὁποία ἴδρυσε ὁ π. Σεραφεῖμ Ρόουζ. Ὁ π. Δαμασκηνός εἶναι ὁ συγγραφέας τοῦ δίτομου ἔργου «π. Σεραφεῖμ Ρόουζ. Ἡ ζωή καί τά ἔργα του», πού ἐξέδωσαν σέ ἑλληνική μετάφραση οἱ ἐκδόσεις «Μυριόβιβλος». Ὁ δεύτερος Πρόλογος ἐγράφη γιά τήν ἑλληνική ἐκδοση τοῦ βιβλίου ἀπό τόν π. Ἀρσένιο Βλιαγκόφτη.

Βασιλικῆς Ράλλη, *Ὁ Γολγοθᾶς τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς. Ἀληθινές ἱστορίες ἀπό τήν καταστροφή*, ἐκδ. Ἅγιος Ἀρσένιος, Βατοπαίδιον Χαλκιδικῆς 2007, σσ. 314, σχῆμα 14,5x20,5 ἐκ.

Τά τελευταῖα χρόνια εἴμαστε μάρτυρες μᾶς ἐκπληκτικῆς, σέ ποσότητα ἀλλά καί ποιότητα, ἐκδοτικῆς παραγωγῆς σχετικά μέ τίς ἀλησμόνητες πατρίδες τῆς Ἀνατολῆς. Στή σειρά αὐτῆ τῶν ἐκδόσεων ἀνήκουν καί τά βιβλία τῆς γνωστῆς συγγραφέως Βασιλικῆς Ράλλη γιά τήν ἀγαπημένη της Μικρασία. Τό τελευταῖο ἀπό αὐτά μέ τίτλο «Ὁ Γολγοθᾶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς. Ἀληθινές ἱστορίες ἀπό τήν καταστροφή» ἐξέδωσε ἡ Ἱερᾶ Μονή τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου, ἡ ὁποία εὐρίσκειται κοντά στό Βατοπαίδι Χαλκιδικῆς. Ἡ ἴδια Ἱερᾶ Μονή μᾶς ἔχει δώσει καί ἄλλα βιβλία τῆς Βασιλικῆς Ράλλη, ὅπως «Τό Προσφυγόπουλο»,

ρω. Ἐς σημειωθεῖ ὅτι ἡ «Ρωσική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Γερμανίας» υπέγραψε ὄχι μόνο γιὰ δικό της λογαριασμό, ἀλλ' ἐκπροσωποῦσα καὶ τίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες πού ὑφίστανται στή Γερμανία.

Τό θέμα εἶναι μείζονος σημασίας, καθὼς προωθεῖ μέ συγκεκριμένο καὶ ἀπτό τρόπο τό μοντέλο τῆς οἰκουμενιστικῆς ἐνώσεως διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἀναγνωρίσεως.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, πού δέν μετεἶχε στήν συνάντηση –ἀφοῦ δέν ὑπάρχει Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία στήν Γερμανία πού νά ὑπάγεται διοικητικά στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος– νομίζουμε ὅτι ἀφ' ἐνός πρέπει νά ζητήσει ἐξηγήσεις ἀπό αὐτούς πού υπέγραψαν καὶ ἀφ' ἑτέρου νά ἐνημερώσει τούς πιστούς, οἱ ὁποῖοι δικαίως θορυβήθηκαν.

Ἡρθη τό σχίσμα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας

Ὁγδόντα χρόνια μετά τό σχίσμα ἐπανενώθηκε ἡ «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας» μέ τήν «Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τῆς Ρωσσίας στό ἔξωτερικό».

Ἡ τελετή ἔγινε μέ μεγάλη ἐπισημότητα στόν Καθεδρικό ναό τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στή Μόσχα καὶ παρέστησαν ἐκτός ἀπό τόν Ρῶσο Πατριάρχη Ἀλέξιο Β' καὶ τόν Μητροπολίτη πού εἶναι ἐπικεφαλῆς τῆς «Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας στό ἔξωτερικό», ὁ Πρόεδρος Πούτιν καὶ πολλοί ἐπίσημοι.

Τό σχίσμα εἶχε δημιουργηθεῖ μέ τή μπολσεβικική ἐπανάσταση τοῦ 1917, ἐνῶ οἱ συζητήσεις γιὰ τήν ἄρση του ξεκίνησαν τό 1991, μετά τήν κατάρρευση τοῦ κομμουνισμοῦ στή Ρωσία.

Κρυπτοναζιστικές θέσεις τῆς «Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς»

Τήν δικαιολογημένη ἀντίδραση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προκάλεσε κείμενο τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς μέ τίτλο «Προγεννητική καὶ προεμφυ-

τευτική διάγνωση καὶ μεταχείριση τοῦ ἐμβρύου», τό ὁποῖο ἀφορᾷ τήν ἐκούσια διακοπή κήσης σέ περίπτωση πού διαγνωσθεῖ σοβαρή ἀσθένεια στό ἔμβρυο.

«Ἡ Ἐκκλησία μας καταδικάζει αὐτόν τόν κρυπτο-ρατσισμό, τιμᾷ τό ἀγαθό τῆς ζωῆς ὡς ἱερό μυστήριο ἀκόμα καὶ μέσα ἀπό ἀναπηρίες, ἀτέλειες ἢ σοβαρές ἀσθένειες... Ὁ πόνος γεννᾷ τήν ἀγάπη, ὄχι ἡ καλοπέραση τοῦ εὐγονικοῦ σχεδιασμοῦ. Ἡ ταπείνωση τῆς ἀναπηρίας ἀναδεικνύει τόν πολιτισμό τῆς εὐγενούς ἠθικῆς, ὄχι οἱ γνῶμες τοῦ σύγχρονου βιοηθικοῦ ὀρθολογισμοῦ», ἀναφέρει ἡ ἀνακοίνωση πού ἐξέδωσε ἡ Ἱερά Σύνοδος.

Σέ ἄλλο σημεῖο χαρακτηρίζεται «πρωτᾶκουστη ἡ ὑπό μᾶς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς, μάλιστα Ἐθνικῆς, διατυπωμένη ἐπίσημη γνώμη ὅτι ἡ ἀποδοχή τῆς γέννησης παιδιῶν μέ σοβαρές βλάβες στήν υγεία τους ἐλέγχεται ἠθικά». Ἡ Ἱερά Σύνοδος μάλιστα ἀναφέρει ὅτι «εἶναι ἡ πρώτη φορά πού ἕνα ἐπίσημο κείμενο θεωρεῖ, ὄχι νομικά ἐπιτρεπτή, ἀλλά ἠθικά ἐπιβεβλημένη τήν ἀμβλωση καὶ ὑποστηρίζει ὡς μή ἠθικό τό νά ἀρνηθοῦν κάποιοι γονεῖς τή διακοπή τῆς κήσης σέ περίπτωση διάγνωσης παθολογικοῦ ἐμβρύου». [Ἐφημ. Ἔθνος (17.5.2007)].

Εὐχές γιὰ τά 80ά γενέθλια τοῦ πάπα

Μέ τόν τίτλο «Εὐχετήριος ἐπιστολή γιὰ τά ὀγδοηκοστά γενέθλια τοῦ Πάπα Βενεδίκτου ΙΣΤ'» δημοσιεύεται στό ἐπίσημο περιοδικό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τόν ὀμώνυμο τίτλο (τ. Ἀπριλίου 2007, σ. 260) ἐπιστολή στά ἀγγλικά πού στέλνει στόν πάπα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος.

Σχόλιο «Π»: Ἐνῶ ἐπικρίνουμε ὡς κοσμική τή συνήθεια τοῦ ἑορτασμοῦ γενεθλίων, ἀκόμη καὶ ἀπό μικρά παιδιά, εὐχόμαστε στόν 80χρονο πάπα γιὰ τά γενέθλιά του;

Προσοχή: Narconon καὶ De Tox εἶναι σαϊεντολογικὲς ὀργανώσεις

Δραστηριοποιοῦνται ἡ πρώτη (Narconon)

για να δοθηθεί δῆθεν στήν ἀποτοξίνωση ναρκωμανῶν. Ἡ δεύτερη (De Tox) παρουσιάζεται ὡς γυμναστήριο μέ σάουνα κ.λπ. Ἡ De Tox τόν τελευταῖο καιρό πραγματοποιεῖ ἔντονη διαφημιστική καμπάνια στήν περιοχή τῆς Ἀττικῆς, ὅπου βρῖσκεται τό «γυμναστήριο», μέ διαφημιστικά φυλλάδια στά γραμματοκιβώτια, στά παρμπρίζ τῶν αὐτοκινήτων, ἀλλά καί μέ καταχωρίσεις στόν τύπο. Προσοχή: Πρόκειται γιά θυγατρικές ὀργανώσεις τῆς Σαϊεντολογίας [βλ. περιοδ. Διάλογος, τ. 48 (Ἀπρ. - Ἰούν. 2007), σσ. 26-28].

Νεοεποχίτικη πλύση ἐγκεφάλου ἀπό ἐφημερίδα

Ἡ ἐφημερίδα *Ἐλεύθερος Τύπος* ἀλλάξε τόν τελευταῖο καιρό ἰδιοκτησιακό καθεστῶς. Μαζί μέ τούς ἰδιοκτῆτες ἀλλάξε καί ἡ γραμμὴ τῆς ἐφημερίδος, ἡ ὁποία μέ τά καλοτυπωμένα ἔνθετά της κάνει τώρα πλύση ἐγκεφάλου στούς ἀναγνώστες ὑπέρ τῆς γιόγκα καί τοῦ διαλογισμοῦ, τῶν «ἐναλλακτικῶν θεραπειῶν» καί ὅ,τι ἄλλου κινεῖται στό χῶρο τοῦ New Age.

Ἐκαψαν τό παρεκκλήσι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν

Ἡ αὐτοαποκαλούμενη «Ἀνίερη Συμμαχία» πυρπόλησε στίς 19 Μαΐου 2007, ξημερώματα Σαββάτου, τό παρεκκλήσι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν.

Σέ προκήρυξη τῶν «ἀναρχικῶν» τῆς «Ἀνίερης Συμμαχίας» μέ τίτλο «Συμβολική Πυρπόληση Καμπάνας, στήν Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν» περιλαμβάνεται μιά σειρά αἰτημάτων, ὅπως:

- Νά προσληφθοῦν στήν Θεολογική Σχολή γκουροῦ, πού θά διδάσκουν τίς Ἀνατολικές Θρησκείες(!)
- Νά προσληφθεῖ δωδεκαθεϊστής καθηγητής πού θά διδάσκει Δωδεκαθεϊσμό (!)
- Νά προσληφθεῖ ἄθεος πού θά διδάσκει μαθήματα Ἀθεΐας(!)

Ἡ προκήρυξη τῆς «Ἀνίερης Συμμαχίας» καταλήγει μέ τήν ἐξῆς ἀπειλή: «Ἄν δέν δοῦμε

σοβαρές προθέσεις ἐκ μέρους σας νά ὑλοποιήσετε τά αἰτήματά μας μέσα στούς ἐπόμενους 12 μῆνες, τότε θά σᾶς κάψουμε συθέμελα!»!

Μιλώντας στόν ραδιοφωνικό σταθμό τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Μεταλληνός, δήλωσε ὅτι σέ συνέλευση πού εἶχαν μετά τόν ἐμπρησμό οἱ καθηγητές καί οἱ φοιτητές τῆς Σχολῆς, κατέληξαν ὅτι συμφέρον γιά τό κάψιμο τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν ἔχουν οἱ ἐξῆς ὁμάδες:

- Ὅσοι ἐπιθυμοῦν τήν συρρίκνωση τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῆς Ἑλλάδος καί τή συγχώνευσή τους ὡς τμήματα στίς Φιλοσοφικές.

- Οἱ φανατικοί Παγανιστές, Δωδεκαθεϊστές κ.λπ. πού μισοῦν τόν Χριστιανισμό καί θέλουν νά διδάσκειται ὁ Παγανισμός μέσα στά Πανεπιστήμια.

«Ποιά ἐθνική ἐορτή θά ἤθελες νά καταργηθεῖ γιά οἰκονομικούς λόγους»;

Κάτω ἀπό αὐτό τόν τίτλο καί ὑπότιτλο «Ἀδιανόητη ἐρώτηση πρὸς μαθητές πού ἔδιναν ἐξετάσεις γιά τό Lower» διαβάσαμε τά ἐξῆς στήν ἐφημ. *Τό Παρόν* (27.5.2007).

«Ὅταν μέσα ἀπό τό ἴδιο τό ὑπουργεῖο Παιδείας, ἀπό σχολικά ἐγχειρίδια καί ὀρισμένες ἔδρες πανεπιστημίων ἐκπορεύεται μιά ὑπουλη προπαγάνδα κατά τοῦ ἔθνους, τῆς ἐθνικῆς ιδέας καί τοῦ ἐθνικοῦ κράτους, εἶναι ἐπόμενο ὅτι θά πάρουν στή συνέχεια ἀπροκάλυπτα τόν πυρσό τῆς προπαγάνδας ξένα κέντρα πού τήν υποθάλλουν ἀπό καιρό καί τήν ποδηγετοῦν παραλλήλως μέ κάποιες περιδότητες Μή Κυβερνητικές Ὄργανώσεις (ΜΚΟ).

Καταγγέλλθηκε, τήν περασμένη ἑβδομάδα, ἀπό γονεῖς καί μαθητές ὅτι στίς ἐξετάσεις ἀγγλικῶν ἐπιπέδου Lower τῆς Ἑλληνοαμερικανῆς Ἐνώσεως ἐτέθη ἡ ἐξῆς ἐρώτηση στούς μαθητές: «Ποιά ἐθνική ἐορτή θά ἤθελες νά καταργηθεῖ γιά λόγους οἰκονομικούς;»! Ἡ ὑποβολή μιᾶς τέτοιας ἐρωτήσεως σέ μικρά παιδιά δέν εἶναι, προφανῶς, καθόλου ἀθῶα καί τυχαία. Εἶναι σέ πλήρη ἀντιστοιχία μέ τά «νέα» βιβλία

τύπου “Ρεπούση”, πού επιχειρεί νά επιβάλει πραξικοπηματικά μιá μικρή μειοψηφία στήν εκπαίδευση πίσω από τήν πλάτη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων, τό ὑπουργεῖο Παιδείας θά ἔπρεπε νά διατάξει ἔρευνα καί νά ζητήσει ἐξηγήσεις γιά τήν προκλητική καί ἀήθη αὐτή ἐνέργεια. Τί νά ἀναμένει ὁμοσ κανεῖς ὅταν ἡ κ. Γιαννάκου καλύπτει ἀκόμη τήν κ. Ρεπούση καί τούς ὁμοίους της καί δέν ἔχει ἀποσύρει τό ἐπαίσχυντο διβλίο Ἱστορίας τῆς ΣΤ’ Δημοτικοῦ;

Ἐρυθρός κρύσταλλος. Νέο ἔμβλημα στόν Ἐρυθρό Σταυρό

Ἀπό τίς 14 Ἰανουαρίου 2007 ἐτέθη σέ ἰσχὺ νέο ἔμβλημα στόν Διεθνή Ἐρυθρό Σταυρό. (Γιά τό θέμα αὐτό, πού «μαγειρευόταν», εἶχαμε γράψει ἤδη σέ προηγούμενο τεῦχος τῆς *Παρακαταθήκης*).

Ἀντί γιά τόν σταυρό (χριστιανοί) καί τήν ἡμισέληνο (μουσουλμάνοι), σύμβολα τά ὅποια ἔχουν θρησκευτική ἀναφορά, υἰοθετεῖται ὁ κρύσταλλος, πού ὑποτίθεται ὅτι εἶναι θρησκευτικά οὐδέτερος. Μόνο πού ὁ κρύσταλλος εἶναι παραλλαγή τοῦ ἄστρου τοῦ Δαυίδ πού βρίσκεται στή σημαία τοῦ Ἰσραήλ!

Ἐξ ἄλλου, τό κράτος τοῦ Ἰσραήλ ἐζήτησε τήν ἀλλαγή καί ἐπέτυχε πρό ἔτους αὐτή τήν ἀπόφαση.

Ὅπως γράφει ὁ κ. Λέον Σαλιέλ, Ἑβραῖος τῆς Θεσσαλονίκης, στήν ἐφημ. *Μακεδονία* (Κυριακή 11 Μαρτίου 2007, σ. 73), ἐκθειάζοντας τό νέο ἔμβλημα ὡς «σύμβολο οὐδετερότητας», «ἡ ἰδιαιτερότητα τοῦ νέου ἐμβλήματος εἶναι ὅτι ἓνα ἄλλο σύμβολο [σημ. «Π»: δηλ. ὁ σταυρός ἢ ἡ ἡμισέληνος] μπορεῖ νά προστεθεῖ μέσα σέ αὐτό»(!)

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Διμηνιαία ἔκδοση τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου
γιά τήν Ἑλληνορθόδοξη Παράδοση «Παρακαταθήκη»
Κωδικός ΕΛ.ΤΑ. 5142

Ἐκδότης - ὑπεύθυνος κατά τόν νόμο: Βασιλική σύζ. Ἡρ. Λαμπροπούλου
Σύμβουλος Ἐκδόσεως: Μοναχός Ἀρσένιος Βλιαγκόφτης

Ἐπεύθυνος τυπογραφείου: Πασχάλης Κουκουλῆς. Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.

Ἐκτύπωση — Βιβλιοδεσία

Συνδρομή ἐσωτερικοῦ ἐτήσια: 10 εὐρώ

Συνδρομή ἐξωτερικοῦ ἐτήσια: 30 εὐρώ

Συνδρομή Κύπρου ἐτήσια: 7 λίρες Κύπρου

Ἐπιστολές - Συνδρομές: Περιοδικόν ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Τ.Θ. 18407 – 540 03 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Τά ἐνυπόγραφα ἄρθρα ἐκφράζουν τίς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων τους καί ἀκολουθοῦν τήν ὀρθογραφία τους.

© ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευση, κατόπιν γραπτῆς ἀδείας ἀπό τήν διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ.